

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

4'üncü Toplantı

17 Nisan 2018 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair
Kanun Tasarısı (1/935)

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU

4'üncü Toplantı
17 Nisan 2018 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu saat 10.08'de açıldı.

Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/935) tali komisyon olarak tümü üzerindeki görüşmeleri yapılarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 15.42'de toplantıya son verildi.

17 Nisan 2018 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.08

BAŞKAN: Necdet ÜNÜVAR (Adana)

BAŞKAN VEKİLİ: Celil GÖÇER (Tokat)

SÖZCÜ: Mehmet Ali PULCU (İstanbul)

KÂTİP: Mahmut KAÇAR (Şanlıurfa)

BAŞKAN – Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonumuzun çok değerli üyeler, değerli milletvekillerimiz; hepiniz hoş geldiniz. Güzel bir hafta olması temennisiyle bugünkü birleşimi açıyorum.

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/935)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, malumunuz, şu anda, hem toplumun hem de Hükümetin gündemindeki en önemli maddelerden birisi çocuk istismarının önlenmesi. Bu konuyla ilgili bir Başbakan Yardımcısı başkanlığında 6 bakan bizzat üzerinde birkaç aydır çalışıyor. Hükümetimiz çok yoğun bir çalışma içerisinde ve bugün de bu konuyla ilgili, aslında, Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı var.

Adalet Komisyonu asıl, esas komisyon, bizler tali komisyonuz ama bizimle ilgili de bir madde var, bu da toplumda yine konuşulan, tartışılan, daha detaylı tartışılması gereken bir konu olması hasebiyle biz de bu kanun tasarısını görüşüyoruz.

Kanun tasarısı 8 maddeden oluşuyor. Özellikle 5'inci maddenin (11)'inci fıkrası, asıl Komisyonumuzla alakalı, çocuk istismarının önlenmesine dair önemli bir madde önerisi.

Değerli arkadaşlar, bugün tasarının bütünü üzerinde görüşmeler yapacağız, tabii ki o bizim Komisyonumuzu ilgilendiren konularla ilgili ağırlıklı olarak üyelerimiz mutlaka konuşacaktır, bütünü üzerinde de konuşacaktır, daha sonra da çalışmamızı bugün tamamlayacağız.

Bugün 3 önemli bakanlığımızdan yetkililer burada. Sağlık Bakanlığından Müsteşar Yardımcısı Sayın Zeki Korkutata, Adalet Bakanlığından Sayın Genel Müdür Selahattin Güven ve Adalet Bakanlığından Genel Müdür Yardımcısı Sayın Mehmet Ökmen ki bu arkadaşlarımız bu kanunla ilgili Bakanlıktaki çalışmalarda ve Bakanlar Kurulumuzda da yoğun bir şekilde çalışan arkadaşlarımız.

Ben şimdi Hükümet temsilcisi olarak Sayın Müsteşar Yardımcısı Zeki Korkutata'ya söz vereceğim. O, konuyla ilgili kısaca açıklama yapacak, daha sonra da değerli üyelerimize, Komisyon üyelerimize ve milletvekillerimize söz vereceğim.

Buyurun Sayın Korkutata.

SAĞLIK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ZEKİ KORKUTATA – Sayın Başkanım, şahsınızda bütün Komisyonu saygıyla selamlıyorum, herkese hayırlı sabahlar diliyorum.

Malum olduğu üzere son zamanlarda ülkemizin gündemini işgal eden bu önemli konuda uzunca zamandır bir çalışma yürütüldü. Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığının yetkililerinin katılmış olduğu önemli toplantılar düzenlendi. Bu toplantıların neticesinde Sağlık Bakanlığının alanına giren konularda... Özellikle daha önce kurulmuş olan, 28 ilde kurduğumuz

çocuk izlem merkezlerine ilave olarak 29 tane daha çocuk izleme merkezi kurarak bu hizmetin 58 ilde yaygınlaştırılmasıyla ilgili birtakım tedbirler alındı ve önümüzdeki altı ay içerisinde toplamda 58 ilde çocuk izleme merkezleri kurularak istismar kurbanı çocukların sistem içerisinde örsellenmeden takiplerinin yapılmasına çalışılacak. Bu merkezlerimiz yedi gün yirmi dört saat esasında çalışma uygulayarak hizmet sunacaklardır. Bu merkezlerimizde adli tıp uzmanlarımız, psikologlar, psikolojik danışmanlar, sosyal hizmet uzmanları, hemşireler ve konsültan hekimler tercihen çocuk hekimi ve çocuk psikiyatrları olmak üzere hizmet sunumu olacak. Yine bu merkezlerimizde fiziki standartlar açısından birtakım kriterler getirildi. Tabelası olmadan ve çocuğun rencide edilmeden muayene edilmesi, görüşmelerin yapılması için de tedbirler alınmak üzere sistem kurgulandı.

Çocuk izlem merkezlerimizin artırılmasıyla ilgili bir hizmet açığımız söz konusu. Çünkü şu anda 0-19 yaş grubu nüfusumuz yaklaşık olarak 26 milyon civarında. Yani nüfusumuzun yüzde 31'ini oluşturuyor aşağı yukarı. Altı ay içerisinde 58 ilde bu hizmeti yaygınlaştırdığımızda ise nüfusumuzun toplam nüfusumuzun yüzde 70,5'ini bu hizmetten faydalandırılmış hâle getireceğiz.

Yine bu minvalde çocuğun istismarının önlenmesiyle ilgili ikinci bir konu kimyasal kastrasyon meselesi. Bu meseleyle ilgili toplantılar yapıldı. Yani cinsel istismar suçu işleyenlere karşı ilaçla cinsel isteğin azaltılması bir kanun tasarısı hükmüyle gündemimize gelmiş bulunuyor. Daha önce yapılan detay çalışmalarda bir rapor hazırlandı ve bu raporda da özetle uygulamanın bir hâkim kararıyla hükme bağlanması, uygulama için androjen bloke edici ajanlarla yapılması, uygulamanın minimum bir yıl, maksimum beş yıl süreyle yapılması, uygulamanın denetimli serbestlik bürolarınca takip edilmesi, uygulamanın tahliyeden üç ay önce başlatılması, uygulamanın takibi ve sonlandırılmasına yönelik esaslar olarak belirlenmiştir.

Yine ikinci bir konu olarak, cinsel suç mağdurları için özel merkezler kurulması, bu çerçevede de Çocuk Koruma Kanunu'na ek madde olarak bir madde tasarısı gündeme geldi. Burada da özelle, cinsel suç mağdurlarının tekrarlanan mağduriyetlerini önlemek, adli ve tıbbi işlemlerin bu alanda eğitilmiş kişilerden oluşan bir merkezde ve tek seferde gerçekleştirilmesini temin etmek amacıyla adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonu bulunan yerlerde Sağlık Bakanlığınca özel merkezler kurulur.

Yine 11'inci fıkraya da bir ekleme yapıldı, "Bu merkezlerin kuruluşuna, standartlarına, işleyişine, hizmet sunumuna, denetimine, personelin görevlendirilmesine, eğitimine, görev ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle Sağlık Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." denilmektedir. Dolayısıyla buna bağlı olarak Çocuk İzlem Merkezleri Yönetmeliği taslağı hazırlanmıştır. 1 Temmuz 2019 tarihine kadar da bütün 58 ilde çocuk izlem merkezlerinin kurulması tamamlanacaktır. Yine bu çalışmalara ek olmak üzere, kadın izlem merkezleriyle ilgili bilim komisyonları toplanarak -Ankara ilimizde- pilot bir uygulama başlatıldı, Zekai Tahir Burak Eğitim Araştırma Hastanemizde bu anlamda bir düzenleme yapıldı ve şu anda orada pilot uygulamayı başlatacağız en kısa zamanda.

Çocuk ihmal ve istismarının önlenmesine yönelik koruyucu önleyici faaliyet olarak da, il sağlık müdürlükleri tarafından çocukla karşılaşma ihtimali olan hem Bakanlığımızda hem de diğer kamu kurumlarında çalışan personele çocuk ihmal ve istismarı farkındalık eğitimleri verilmektedir. 2010 yılından bugüne kadar hem Bakanlığımızda hem de diğer kurumlarda çalışan personelden 250 bin kişiye bu anlamda eğitim verilmiştir. Aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarından eğitim alan toplam kişi sayısı yine bu eğitim çerçevesinde yaklaşık 30 bin kişidir.

Aile hekimliği sisteminde kullanılan çocuğun psikososyal gelişimini destekleme programında gebelikten başlayıp 6 yaşına kadar 2 defa baba ve 9 defa da anne ile görüşme yapılmaktadır. İçeriğinde yine istismar, beslenme ve otizm gibi konular bulunmaktadır. Çocuk izlem merkezlerinde görev yapan

tüm personele yılda en az bir kez hizmet içi eğitim düzenlenecektir bu çalışmalar kapsamında. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca hazırlanan eylem planı kapsamında yine Bakanlığımız koruyucu ve önleyici faaliyetler arasında Bakanlığımıza yapılacak bir faaliyetler planı da oluşturulmuştur.

Aynı şekilde cinsel istismar mağdurlarının profilaksi uygulanma kapsamında da birtakım tedbirler düşünülmüştür. Bu çerçevede istismar mağdurlarının ilk müdahale ve tedavisinde HIV ve diğer cinsel yolla bulaşan hastalıklara karşı uygulanacak algoritma ve ile ilgili -hafta içerisinde konunun uzmanlarından oluşan komisyon marifetiyle uygulamaya esas- usul ve esas belirlenmiştir. Bu amaçla kullanılacak ilaçların Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu tarafından endikasyon dışı kullanım onayı verilmesi ve tedavi giderlerinin de Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanması kararlaştırılmıştır. Benim arz edeceğim konular bunlardır Sayın Başkanım.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Müsteşar Yardımcısı.

Şimdi, konunun önemine binaen Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdür Yardımcısı Sayın Mehmet Ökmen'den bilgi almak istiyoruz.

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET ÖKMEN – Sayın Başkanım, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdür Yardımcısı Mehmet Ökmen.

Efendim, malumunuz olduğu üzere son iki aydır gündemimizde olan, ülkemizin gündeminde olan özellikle çocukların cinsel istismarına ilişkin işlenen suçlarla ilgili Cumhurbaşkanımızın talimatıyla 6 bakanlığın oluşturduğu bir komisyon, çalışmalarını olgunlaştırdıktan sonra Hükümet tasarısı olarak bugün görüşülmekte olan tasarı Komisyonun önüne geldi efendim.

Malumuz olduğu üzere daha önce 2014 yılında cinsel suçlarla alakalı olarak bir düzenleme, Bakanlığımızca hazırlanan tasarıyla Meclisimizin önüne getirilmiş ve kanunlaşmıştı, 2014 yılının Haziran ayında. Burada cezalarda aslında bir artırım yapılmıştı ve buna ilaveten İnfaz Kanunu'nun 108'inci maddesinde yapılan düzenlemelerle kimyasal kastrasyon bir tedavi şeklinde düzenleme olarak kabul edilmişti. Ancak aradan geçen dört yıllık süre içinde ülkede işlenen suçların niteliğine bakılmak suretiyle Adana olayından sonra yeniden bu çocukların cinsel suçu ve alınacak idari tedbirler bakımından bu çalışma olgunlaştırıldı ve buraya getirildi.

Tasarıyla neler getirildiği noktasında ben kısaca bilgi arz etmek istiyorum Sayın Başkanım: Öncelikle, Ceza Kanunu'nun 103'üncü maddesinde çocukların cinsel istismarıyla ilgili suçlar düzenlenmiştir. Maddenin (1)'inci fıkrasında sarkıntılık ve tasaddi suçları, (2)'nci fıkrasında ise nitelikli cinsel istismar suçu düzenlenmiştir. (3) ve (4)'üncü fıkralarında suçun ağırlaştırıcı nedenleri vardır ve (6)'ncı fıkrasında da bu fiil sonucunda mağdurun hayatını kaybetmesi ya da bitkisel hayata girmesi durumunda ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verileceği düzenlenmiştir.

Tasarıda cezalar önemli oranda artırılmaktadır efendim. Üst haddi yirmi yıldan kırk yıla çıkarılmaktadır. Mağdurun yaşı 12'den küçükse, 12 yaşını tamamlamamış mağdura karşı işlenirse bu suç, alt haddi on sekiz yıldan otuz yıla çıkarılmaktadır, üst haddi yirmi yıldan kırk yıla çıkarılmaktadır. Yine, mağdurun 12 yaşını tamamlamamış olması durumunda bu suçun birden fazla kişi tarafından birlikte, üçüncü derece dâhil yakınları tarafından, kan ve kayın hısımları tarafından, vasi, eğitici, öğretici, bakıcı gibi benzeri görevleri ifa edenler tarafından, kamu görevlisinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı kolaylıktan dolayı bu suçu işlemesi durumunda, yurt, pansiyon, kışla gibi yerlerde işlenmesi durumunda verilecek ceza, 12 yaşını tamamlamamış bir çocuğa karşı bu suç işlenirse, müebbet hapis

cezası olacaktır. 12 yaşını tamamlamamış mağdurlara karşı cebir, şiddetle işlenirse yine müebbet hapis cezası verilecektir. Bu iki ağırlaştırıcı nedenin birlikte olması durumunda da ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilecektir.

Yine, 12-15 yaş grubu arasındaki mağdurlara karşı; yine, 15-18 yaş grubundaki mağdurlara karşı suçun cebir, şiddet veya silahla işlenmesi durumunda müebbet hapis cezası verilecektir.

Cezalar bakımından, efendim, burada şu hususu arz etmek istiyorum: Hiçbir şekilde bu tasarı 15 yaşından küçük mağdurların rızasıyla bu suçun işlenmesi durumunda hafifletici ya da cezanın indirilmesine neden olan bir durum getirmemektedir. 15 yaşından küçük hiçbir mağdurun rızası geçerli değildir; rıza, geçerli bir neden değildir efendim. Bu şekilde bir düzenleme yoktur. Basında bazı haberler çıktı, böyle bir şey yok. 15 yaşından küçük mağdura karşı rıza olsun olmasın verilen şu anki ceza on sekiz yıllık cezadır, bu ceza otuz yıla çıkarılmaktadır, üst haddi de kırk yıla çıkarılmaktadır efendim.

15-18 yaş grubundan zaten rıza varsa şikâyeteye tabi bir suçtur, 104'üncü maddeden dolayı işlem görür. 104'üncü maddeye ilişkin bir düzenleme tasarıda mevcut değildir efendim.

Sayın Başkanım, burada İnfaz Kanunu'nda yapmayı amaçladığımız düzenlemeleri arz etmek istiyorum. Öncelikle, çocuğa karşı işlenen bir suçtan dolayı müebbet hapis cezası verilmiş ise bunun cezaevinde kalacağı süre, bugün itibarıyla, mevcut düzenlemeye göre otuz üç yıldır. Çocuğa karşı işlenen bir suçtan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde otuz dokuz yıldır. Bu otuz üç yıllık ceza kırk yıla, otuz dokuz yıllık ceza da elli yıla çıkarılmaktadır. Bu, şu demektir: Çocuğa karşı bir cinsel istismar suçu işlemiş ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası almış ise bir kişi, cezaevinde kalacağı süre elli yıl olacaktır, tasarı bunu getirmektedir.

Burada şu hususa da dikkat çekmek istiyorum Sayın Başkanım: Failin çocuk olması durumunda da bu elli yıllık cezanın verileceği yönünde basına birtakım bilgiler verildi ya da yayımlandı, yazıldı. Failin çocuk olması durumunda Türk Ceza Kanunu'nun 31'inci maddesine göre cezalar indirilmektedir yaş küçüklüğünden dolayı. 12 yaşa kadar cezai sorumluluk yoktur, failin 12 yaşına kadar olduğu hâllerde cezai sorumluluk yoktur. Fail 12-15 yaş grubu içinde ise suçun, failin hukuki anlam ve sonuçlarını anlama yeteneği varsa indirilmiş ceza verilir, yoksa verilmez. 15-18 yaş grubundaki fail bakımından da yaş küçüklüğünden dolayı önemli derecede bir indirim vardır. Dolayısıyla, çocuklara hiçbir şekilde müebbet hapis cezası da verilmeyecektir. Failin çocuk olması durumunda müebbet hapis, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilmeyecektir. Süreli hapis cezaları da indirilmiş olarak verilecektir ve bu çocuk faillerin elli yıl cezaevinde kalması söz konusu değil efendim.

İnfaz Kanunu'nun 108'inci maddesinde yaptığımız düzenlemelerle cinsel isteğin ilaçla baskılanması yani kimyasal kastrasyon düzenlemesi var olan bir düzenleme ama daha açık, anlaşılır ve uygulanabilir bir hâlde yeniden düzenleniyor, şartları belirleniyor. Yine, rehabilitasyon programlarına katılma zorunluluğu getirilecek. Mağdurun yerleşim bölgesinde ikamet etmeme, mağdurun bulunduğu yerlere yaklaşmama, çocuklarla bir arada olmayı gerektiren bir ortamda çalışmama, çocuklar hakkında bakım ve gözetim yükümlülüğü getiren faaliyet icra etmeme, ayrıca, ikametgâhının veya iş yerinin değişmesi durumunda bunu ilgili kolluğa bildirme, geçici olarak yedi günden fazla başka bir yere gittiği takdirde bunu yine ilgili kolluk birimlerine bildirme yükümlülükleri getirilmektedir.

Cezaevinden tahliye edildikten sonra denetim süresi içinde ve bihakkın tahliyeden sonra da beş yıl süreyle... Daha doğrusu, tahliye edildikten sonra beş yıl süreyle kimyasal kastrasyon, ilave olarak bihakkın tahliyeden sonra beş yıl daha bu tedbirlerin takibi sağlanacak. Kimyasal kastrasyon bakımından tahliyeden itibaren sadece beş yıl, diğerleri bakımından daha uzun bir takip yükümlülüğü getiriyoruz

ve bu şekilde, bu suçlardan mahkûm olanlar hakkında bu tedbirlere hükmedilmesi durumunda infaz hâkimleri tarafından, toplumun içinde denetimi ve takibi, mağdurlara, özellikle çocuklara yaklaşmaması bakımından ilave tedbirler alınmaktadır efendim.

Diğer yönden, getirdiğimiz Türk Ceza Kanunu'nun 227'nci maddesindeki değişikliklerle, çocuğu fuhsa teşvik suçunda adli para cezasının alt sınırı çok düşüktü, bunu artırıyoruz. Tabii, burada hapis cezasına yönelik de cezaların artırılması yönünde öneriler var, bunlar değerlendirilecektir yüce heyetiniz tarafından. Bu noktada, fuhsa teşvik suçu bakımından cezaların artırıldığını söyleyebiliriz efendim.

Çocuk Koruma Kanunu'nda yapılan değişikliklerle yayın yasağı getiriliyor efendim. Bu yayın yasağı, çocuğun yüksek yararı gözetilmek suretiyle cumhuriyet savcısı tarafından soruşturmaya başlanır başlanmaz yayın yasağının getirilmesini öngören bir düzenleme. Efendim, bu husus, çocukların adreslerinin, isimlerinin, bulunduğu mahallenin, şehrin kamuoyu tarafından soruşturmanın her aşamasında bilinmesini engellemek, çocuğun yüksek yararını korumak amacıyla getirilmiştir. Bu, cumhuriyet savcısı tarafından verilecektir ancak Anayasa'mıza göre hâkim kararı olması gerekmektedir. Dolayısıyla savcının kararı hâkim onayına sunulacaktır. Bu hususta hem radyo ve televizyonlar bakımından hem gazeteler bakımından, süreli yayınlar bakımından hem de erişimin engellenmesi tedbiri bakımından hâkim onayı şarttır efendim, metin de buna uygun olarak yazılmıştır Sayın Başkanım.

Yine, çocuk izlem merkezlerinin hukuki dayanağı, kanuni dayanağı oluşturulmaktadır burada. Çocukların ve yetişkin mağdurların ifadelerinin burada alınması, gerekiyorsa tıbbi muayenenin bile burada yapılabileceği, delillerin burada toplanabileceği bir ortam yaratılması, ifadenin uzmanlar aracılığıyla alınması sağlanmaktadır. Cumhuriyet savcısı, doğrudan, çocuğa olayla ilgili bire bir soru sormayacak; soracağı soruyu uzmana ileticek, uzman uygun şekilde çocuktan o bilgiyi alacak. Çocuk izlem merkezlerinde, çocuk, ifade alan savcıyı, orada başka birileri varsa -kâtiptir, başka kamu görevlisidir, güvenlik görevlisidir- onları görmeyecek, sadece uzmanla aynalı odada bire bir ifade alınacak ve çocuğun örselenmesi engellenecek. Çocuk izlem merkezleri ülke genelinde kurulacak Sağlık Bakanlığı tarafından ve buradan sorumlu bir cumhuriyet savcısı olacak, bu savcı yirmi dört saat görevli. Tabii, bizatihi orada durmasına gerek yoktur iş durumuna göre ama bir başvuru olduğunda derhâl oraya gitmek suretiyle ifadeyi alacak. Görüntülü olarak da ifadenin alınması ve kaydedilmesi söz konusudur. Hüküm, madde buna imkân tanımaktadır. Tekrar tekrar ifade alınmasını engellemek ve ikincil örselenmeyi engellemek amacıyla bu hükümler getirilmiştir.

Efendim, diğer yandan çalışma yasağı getirilmektedir. Çocukların bulunduğu yerlerde, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar, uyuşturucu imal ve ticareti ile uyuşturucu reklamı suçu, müstehcenlik ve fuhuş suçlarından mahkûm olanlar bakımından, kreş, okul, kantin, oyun salonu gibi çocukların bulunduğu ortamlarda, bu suçlardan mahkûm olanların çalışması yasaklanmaktadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı üzerinden, aylık SGK bildirimleri üzerinden bu takip yapılacaktır, sistem kurulacaktır ve Adalet Bakanlığı Adli Sicil Genel Müdürlüğünce tutulan siciller, kesinleşen mahkûmiyetleri bu birim, SGK görecek, sisteme uç vermek suretiyle elektronik olarak bu takip sağlanacaktır ve tespit ettiğinde bu suçlardan mahkûm olan... Bu iş kolları, riskli iş kolları tespit edilecek Aile Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığıyla. Riskli suçların hangi suçlar olduğu bir kategori olarak sisteme girilecek ve mahkûm olan kişi eşleştiği durumda, bu üç sütun eşleştiği durumda alarm verecek, bu alarmın üzerine de SGK iş yerine bildirim verecek, "Bu kişinin burada çalışması sakıncalıdır." diyecek. İş yerleri hiçbir şekilde adli sicil bilgilerini görmeyecek ya

da orada tutulan kayıtları görmeyecek. SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu) bu hususu uyarı suretiyle iş yerine, işverene bildirecek, takibi bakımından da bu hususu İçişleri Bakanlığına bildirecek. Takip bu şekilde olacak efendim.

Efendim, diğer yandan yapılan düzenlemelerle korunma ihtiyacı olan çocuklar, soruşturma kapsamında önüne gelen dosyalarda cumhuriyet savcılıklarınca ve mahkemelerde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı il ve ilçe müdürlüklerine bildirilmek suretiyle derhâl devletin gözetimi ve denetimi altına alınacak, ihtiyaçları karşılanacak ve sağlıklı şekilde topluma yeniden kazandırılması, katılması amacıyla yapılması gerekenler yapılacaktır efendim.

Sayın Başkanım, son olarak arz etmek istediğim husus, devlet memurluğuna atanma şartları arasına çocukların cinsel istismar suçundan mahkûm olmama koşulu da eklenmektedir. Burada eklenmek suretiyle de bu suçlardan mahkûm olanlar hiçbir şekilde devlet memuru olamayacaktır. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48'inci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Efendim, benim kısaca arz etmek istediğim bunlardı.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Ökmen, çok teşekkür ediyorum.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SELAHATTİN GÜVEN – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii ki Başbakan Yardımcımız koordinatörlüğünde, 7 bakanımızla birlikte uzun süreli bir çalışma yürütüldü. Bu çalışma kapsamında yalnızca kanuni düzenlemeler esas alınmadı; aynı zamanda, koruyucu, önleyici hizmetler konusunda neler yapılması gerektiği üzerinde çalışıldı ve biz bu kapsamda özellikle acil eylem planı oluşturmaya gayret ettik. Bu acil eylem planı kapsamında birinci olarak risklerin belirlenmesini esas aldık. Bu risklerin belirlenmesi konusunda ülkemizde özellikle de saha çalışmalarının biraz zayıf olduğunu, bu konudaki araştırmaların, istismarla ilgili araştırmaların az olduğu görüyoruz. Burada verileri genelde toplayan TÜİK, bunları Jandarma ve polisten alarak değerlendiriyor; aynı zamanda, Adli Sicil bu kapsamda belli verileri bize sunmakta. Bir de bizim kurumumuz gibi başka kurumların da kendi idari kayıtlarından veriler oluşturduklarını görüyoruz. Ancak ülke genelinde, istismarın durumunu yani ortaya çıkan ve çıkmayan istismarla ilgili araştırmaların eksik olduğunu görüyoruz. Bu konuda üniversitelerin ve aynı zamanda bütün nüfusu kapsayacak araştırmaların yapılması gerekliliği ortaya kondu. Bu yıl içerisinde böyle bir araştırmanın yapılmasının elzem olduğu ifade edildi ve bu konuda da acil eylem planının bir parçası hâline getirildi.

Risk gruplarının belirlenmesi konusunda aslında Bakanlık olarak biz ve diğer bakanlıklarımız da ciddi çalışmalar yürütüyor. Özellikle son altı ay içerisinde ASDEP personelimizle birlikte -3 bin ASDEP personelimiz var- hane ziyaretleri yapıyoruz, 300 bin haneden fazla hane ziyareti yapmış durumdayız. Bu kapsamda da biz aslında riskin yüksek olabileceği grupların tespit edilmesi ve erken müdahaleyle istismarın önüne geçmeye gayret ediyoruz. Bu kapsamda, zaten Sağlık Bakanlığı Müsteşar Yardımcımız da arz ettiler, onlar da eğitim ve riski önleme noktasında ciddi faaliyetler yürütüyorlar. Bir de aslında bizim Emniyetimizin daha önce verdiği verilerden baktığımız zaman, istismarın genelde failin veyahut mağdurun ikametgâhına yakın yerlerde olabildiğini görüyoruz ama aynı zamanda toplumda şu hassasiyetin de çok fazla olduğunu görüyoruz: Kapalı kurumlarda ya da çocukların kaldığı yurtlarda, yuvalarda veyahut diğer kuruluşlarda bir istismar olmaması yönünde bu kuruluşlardaki personele yönelik de bir eğitim yapıyoruz. Biz kendi kuruluşlarımızda, özellikle çocuukvevleri ve Çocuk Evleri Sitesinde, ÇODEM'lerde çalışan personelimize, geçen yıl itibarıyla, istismar, mahremiyet, acil

durumlara müdahale ve aynı zamanda ergenlik ve ergenlik dönemi sorunlarıyla baş etmeyle ilgili bir eğitim programı başlattık. Bu yıl içerisinde çocukla temas eden 14 bin personelimizin hepsine bu eğitimleri vermeye çalışıyoruz. Bu kapsamda bu hafta da Eskişehir’de bizim eğitimimiz devam ediyor.

Tabii ki biz yalnızca kendi Bakanlığımıza yönelik değil, aynı zamanda Eğitim Bakanlığı ve Diyanet İşlerine bağlı kurumlarda da onlara yönelik de bir eğitim başlattık son bir buçuk ay içerisinde ve 1.500 personele şu ana kadar eğitimler verdik yani kriz durumlarına müdahale, ergenlikle baş etme, mahremiyet ve aynı zamanda istismarın erken tanısıyla ilgili.

Özellikle ASDEP personelimizi daha da artırmaya yönelik bir talimat verildi. Bu konuda Maliye Bakanlığı inşallah destek sağlayacak ve biz, eğer 4 bin ASDEP personeli verildiği takdirde 2 milyon hane ziyaretini bu yıl içerisinde yapmayı tasarlıyoruz.

Tabii ki koruyucu önleyici hizmetlerin bir boyutu da çocukların istismar riskiyle karşı karşıya geldiklerinde kendilerine yardımcı olabilecek personellere doğrudan erişimini kolaylaştırmak istiyoruz. Bu konuda Alo 183’ü ikiye bölmek suretiyle yalnızca kadın ve çocuk için kullanılacak bir hatta dönüştürmeye çalışıyoruz. Diğeri için de ayrı bir yardım hattı oluşturulacak. Bu kapsamda da çocukların riskle karşılaştıklarında bize daha hızlı ulaşmalarını sağlamak istiyoruz.

Eğitimler konusunda, Türkiye genelinde daha fazla formatör eğiterek özellikle bütün çocuklarımıza ulaşmaya ve o çocuklarımızı istismar konusunda eğitmeye çalışıyoruz. Millî Eğitim Bakanlığımız özellikle rehber öğretmenlere yönelik önemli bir eğitim yürütüyor, yüzde 70 oranında rehber öğretmenler eğitilmiş durumda; bu yıl içerisinde yüzde 100’e ulaşacaklar yani istismar konusunda bilgilendirme ve genel eğitime alma hususunda. Bugün itibarıyla, okul idarecilerinin de yüzde 86 oranında bir eğitim aldığını görüyoruz. Pansiyon okullardaki idarecilerde de yüzde 30 oranında bir eğitim alınmış durumda. Bu eğitimler daha fazla da artırılacak, yıl sonuna kadar bunların hepsinin oranı yüzde 100’e ulaştırılacak Millî Eğitim Bakanlığımız tarafından.

Tabii, burada, yalnızca çocukların güçlendirilmesi tek başına bir çözüm olmayabiliyor, ailelerin de eğitimi önemli bir faktör. Çünkü ailelerin, aslında çocuklarının interneti kullanırken nasıl kullandığını ve genel olarak da internetin zararları konusunda yeterince bilgi sahibi olmadığını görüyoruz. Bunda tabii ki sosyolojik bir süreç de söz konusu. Özellikle 1990 sonrası, 2000’li yılların başlarından itibaren internetin yoğun olarak kullanılmaya başlandığını görüyoruz. Bu sebepten dolayı da çocuklar aslında ebeveynlerinden daha iyi bir şekilde interneti kullanabiliyorlar. Siz güvenli internet kullanıldığını düşünürken aslında çocuğun farklı kapılardan bir şekilde güvensiz alanlarda ve karşılaşmaması gereken kişilerle karşılaşabildiğini görüyoruz. Bu kapsamda da biz Aile Eğitim Programı’mız çerçevesinde ailelere internetin riskleri ve istismarla ilgili genel eğitimleri daha fazla vermeyi tasarlıyoruz.

Aslında, biz Aile Bakanlığı olarak 10 bin çocuğumuzu ailesinin yanında destekliyoruz, bunu “SED’le desteklediğimiz çocuklar” olarak ifade ediyoruz. Biz, Bakanlık olarak ekonomik yoksunluktan dolayı bir çocuğun kuruluşlarımıza gelmesini arzu etmiyoruz ve bunu yapmamaya gayret ediyoruz. Bu kapsamda, eğer yalnızca ekonomik yoksunluk sebebiyle bir çocuk kuruluşa gelecekte biz onu ailesinin yanında –ekonomik olarak- destekliyoruz. Aynı zamanda psikososyal destek sağlıyoruz, üç ayda bir mutlaka o çocuğun gelişimini takip ediyoruz. Bununla birlikte, Okul Destek Projesi başlattık bu yıl içerisinde. Bu çocuklarımızı kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere katmaya gayret ediyoruz. Bu çerçevede, çocukları güçlendiriyoruz yani hem yoksulluk döngüsünü kırmak bir gayemiz, öbür taraftan da çocuklarımızı güçlendirmek, çocuklarımızı risk faktörlerine karşı daha da güçlendirmeye gayret ediyoruz. Burada, sosyal yardım alan ailelere ve aynı zamanda yatılı kuruluşlara, toplamda 1,5 milyon kişiye eğitim vermeyi tasarlıyoruz.

Tabii, burada, baktığımız zaman, veri sistemleri noktasında eksiklikler olduğunu görüyoruz. Bu veriler sorulduğunda bazen şu da söylenebilir: “TÜİK verileri ile adli sicil verileri veyahut başka verilerin tutarlılığıyla ilgili eleştiriler söz konusu.” Bu eleştiriler kısmen, belki akademik bir tartışmanın konusu ama öbür taraftan da daha derli toplu, belki daha tutarlı, veri kalitesi daha yüksek olan verilerin oluşturulması noktasında talimatlar oluşturuldu. Burada, faile ilişkin, mağdura ilişkin verilerin tutulması ve bu verilerin hem kamuoyuna açıklanması hem de bakanlıklar arası paylaşımının da söz konusu olması gerekiyor. Çünkü bir bakanlığımızın bildiği bilgiye bir başka bakanlık tarafından vâkif olunmadığında çözüm üretmek çok mümkün olmayabiliyor. O yüzden bakanlıklar arası web servisler aracılığıyla bu verilerin paylaşılması ve paylaşılan verilerden de daha sağlıklı politikaların üretilmesi hedeflenmektedir.

Tabii, burada, ikincil örselenmenin engellenmesi noktasında aslında ÇİM'lere ciddi bir görev düşüyor. Bu kapsamda -bütün bakanlıklar olarak- biz en azından Aile Bakanlığı olarak bütün ÇİM'lere görevlendirmelerimizi yaptık, arkadaşlarımız oralarda görev yapıyorlar ama bunun hukuki dayanağının oluşturulması, mevzuatının oluşturulması konusunda da bu tasarı içerisinde bir maddemiz olacak. Bunun da çocuklarımızın ikincil örselenmesi noktasında çok ciddi bir katkı sağlayacağını düşünüyoruz.

Bir diğer husus, ben medya ve çocuk üzerine doktorasını yapmış bir arkadaşımız olarak ben aslında şunu söylemek isterim: Çocukların bazı durumlarda çok ciddi anlamda medyada ikincil örselenmesini, medyadaki habere konu olma biçimiyle -aslında belki yaşadığı mağduriyet belli oranlarda unutulurken, medyada haber olması üzerinden- hiçbir zaman o çocuğun gündeminden çıkmadığını görüyoruz. Bazen siz unutursunuz, toplum unutmaz, sürekli size hatırlatmaya devam eder. Bu konuda da medyanın dili çok önemli. Maalesef, bazen tabii ki iyi niyetle şunun yapıldığını görüyoruz yani faillerin daha fazla ceza alması, faillerin ifşa edilmesi, faillerin üstüne gidilmesi isteniyor ama öbür taraftan da bir çocuğun olduğunu ve bu çocuğun mağdur olduğunu, o haberin o çocuğa nasıl etki yapacağını... Yalnızca o çocuğu değil aslında toplumun diğer kesimlerini de düşünmek lazım. Hayatında hiçbir şekilde istismar ifadesini belki duymamış, karşılaşmamış 18 yaşının altındaki birçok çocuk medyadaki bu haberler üzerinden çok ciddi korkular yaşayabilmekte; kendi ailesinden, kendi akranından veyahut arkadaşlarından korkabilir duruma geldiğini de görüyoruz. Burada, tabii ki medyanın hem haber verme hakkı olmalı ama öbür taraftan da çocuklarımızın korkmaması, çocuklarımızın sağlıklı gelişimi noktasında da katkı yapması önem arz ediyor.

Burada, rehabilitasyon süreci içerisinde, tabii ki biz çocuk destek merkezlerimizle cinsel istismar mağduru çocuklara destek oluyoruz. Burada, sosyolog, psikolog, sosyal çalışmacı arkadaşlarımız ve PDR mezunu arkadaşlarımız çocuklarımıza destek oluyorlar. Bu noktada biz hiçbir çocuğun mağdur olmadığı, istismara uğramadığı ve bizim bütün bu idari yapılarımıza ihtiyaç olmadığı bir ortam oluşturmak adına daha fazla koruyucu hizmetlere odaklanmak istiyoruz.

Arz ederim, saygılar.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Güven.

Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının değerli yetkililerine verdikleri bilgiler için teşekkür ediyorum.

Şimdi, Komisyon üyelerimiz ve Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimize söz vereceğim.

İlk söz, Sayın Atıcı'ya aittir.

Buyurun.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, herkesi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Söz konusu çocuk olunca, çocuk istismarı da olunca elbette ki herkes siyasi görüşünü bir kenara bırakıp ortak akli bulma konusunda ciddi çaba göstermelidir. Biz de bu şekilde yaklaşım tasarıyla ilgili olan görüşlerimizi sizlerle paylaşmak ve belki de bu tasarımı biraz daha geliştirmeye çalışmak istiyoruz.

Çocuk istismarlarıyla ilgili yapılan bu düzenlemenin pek çok olumlu yanı olduğunu görüyoruz ve çocuk izlem merkezlerinin yurt geneline yayılmaya başladığının, daha da artacağına bilgisinin verilmesi yine tarafımızdan memnuniyetle karşılanmıştır. Elbette ki cezalar artırılmalı ancak bir yandan da bu cezaların gerçekten caydırıcı olup olmadığını da oturup düşünmemiz lazım. Birçok ülkede, örneğin Suudi Arabistan'da ya da Amerika Birleşik Devletleri'nde idam cezası olduğu hâlde idamla sonuçlanacak olan suçlarda bir azalma olmadığı görülmüş, hatta yıllar içerisinde daha da arttığı saptanmıştır; bu istatistik ve bilimsel veri bize ışık tutmalıdır. Elbette cezalar artırılmalı, elbette çocuklarımız korunmalı ancak bununla yetinilmemeli çünkü bunun işe yaramama ihtimali olduğunu da dünyadaki örneklerden görmeliyiz.

Yine bürokrat arkadaşlarımızın verdiği bilgiler çerçevesinde, özellikle Aile Bakanlığımızın çalışmalarında vurguladığı üzere, sadece ceza artırımı değil, bunun eğitim boyutunun, toplumu bilinçlendirme boyutunun da olduğunu görmek bizi mutlu etti ancak tabii, tasarıda böyle bir maddenin olmaması belki bu çalışmaları zayıflatır. Yani konu Genel Kurula gelmeden önce belki tasarıya en azından önleyici tedbirlerin yahut da eğitimle ilgili konuların betimlendiği bir iki maddenin eklenmesi daha uygun olabilir.

Bizim gördüğümüz bir diğer önemli konu, kastrasyon yani kimyasal yolla hadım olayı gündeme geldi. Bu konuda dünya yüzeyinde yapılmış çok sayıda çalışma var. Buradaki hadisenin özellikle androjen blokajıyla yapılacağı söylendi. Androjen blokajı, androjeni bloke eder ve cinsel isteği azaltır, o kadar ama beyinde herhangi bir şey yapmaz. Eğer bir sıkıntı varsa bu problem çocuğa cinsel istismar olarak yansımaya devam edecektir. O yüzden, bu konunun yeniden değerlendirilmesi gerekir. Dünyada kimyasal kastrasyon örnekleri vardır, dünyayı yeniden keşfetmeye gerek yoktur. Bu yapılan kimyasal kastrasyon yani kimyasal hadım işlemiyle hatırı sayılır bir sonuç elde edilemediği raporlanmıştır. Olayı bu açıdan değerlendirmemizde yarar var. Bir uzmana danışılacağı söyleniyor madde metninde, bu uzmanın tanımlanmasında eksikliğimiz var yani elbette ben bunu bir "uzman hekim" olarak algılamak istiyorum ama "uzman" denildiğinde doktora yapmış herkes konusunda uzmandır ama hekim olarak baktığımızda, kastrasyon işleminde biraz daha teferruatlı bir bakış açısına sahip olabileceğini tahmin ediyoruz. O yüzden, orada "uzman" kelimesinin de ne uzmanı olduğu konusunda belki bürokrat arkadaşlarımız bize bilgi verirler ya da en azından notlarını alıp Genel Kurul aşamasına kadar bazı netlikler sağlanabilir.

Şimdi, bir diğer önemli konu, yine bürokrat arkadaşlarımız bahsettiler, yayın yasağıyla ilgili. Evet, ben de bir çocuk hekimiyim ve çocuklardaki bu tür cinsel travmaların basında yer almasıyla ikincil travmalar yaşanacağını hepimiz biliyoruz. Bu konuda çok hassas olmalıyız, çocukları travmatize edecek yayınları engellemek doğrudur ancak bununla beraber faili ifşa eden ya da olayı yok sayan bir yayın yasağı, bizim el birliğiyle yapacağımız bu mücadeleye zarar verebilir. Yani toplumda cinsel istismar yokmuş gibi davranmak, ensest yokmuş gibi davranmak, bunu halkın haber alma hakkını engelleyerek sanki böyle bir şey yokmuş gibi bir algı yaratmak bizim mücadelemize zarar verebilir. Bir yandan çocuğun yüksek yararını düşünerek bir yandan da kamuoyunun da bilgilendirilmesini sağlamak üzere bir değişiklik yapılabilir belki bu maddelerde. Bu da önemli gördüğüm bir başka nokta.

Şimdi, fail çocuksa ne olur konusunu soracaktım, arkadaşlarımız açıkladılar ancak burada mesela fail 12-15 yaş arasındaysa alacağı maksimum ceza nedir -bilmediğim için sormak istiyorum, belki arkadaşlar cevap verebilirler- ya da fail 15-18 yaş arasındaysa nitelikli bir cinsel istismardan alacağı

maksimum ceza nedir, bunu da değerlendirmemiz lazım. Burada failin çocuk olduğu durumda, bizim bu çocukları da korumak ve rehabilite etmek gibi bir vazifemiz vardır. Ne olursa olsun, eğer çocuksa, çocuğun yüksek yararı diyorsak o zaman failin çocuk olduğu durumlarda olaya başka bir pencereden bakabilmeliyiz; bunun altının mutlaka çizilmesi gerekiyor.

Bir diğer önemli konu, akranların cinsel içerikli eylemleri ya da hareketleri; bu, çok fazla zikredilmemiş görünüyor. Örneğin 14 yaşındaki 2 çocuk el ele gezdiğinde veya öpüştüğünde ne olacak? Benim anladığım kadarıyla eğer taraflardan biri korkup işte bana saldırdı ya da beni zorla öptü dediğinde, sanıyorum burada ciddi bir sorunla karşı karşıya kalacağız; bunun çok örneği var Türkiye’de, çok fazla örneği var. Çocukların bu şekilde, daha doğrusu akranların, yaştaşların belli noktalara kadar getirecekleri cinsel içerikli olabilen hareketler burada yorumlanmamış ve bu da çok büyük bir faciaya yol açabilir. Yani bunun hiç partisi purtisi, şusu busu yoktur arkadaşlar, çocuk çocuktur. Çocuk hekimiyim ben, arkadaşlarım da bilirler. Yani ergenlik döneminde bazı yakınlaşmalar olur, sonra çocuklar korkarlar, insanların hayatları burada birtakım yanlış beyanlar sonucunda mahvolabilir, buna bizim engel olmamız lazım. Bilmiyorum, bütüncül olarak bütün ceza mevduatımızı bilmediğim için orada koruyucu bir şey varsa arkadaşlar bizi aydınlatsınlar, oradan rahatlamış oluruz ama değilse, özellikle akranların durumlarının burada mutlaka değerlendirilmesi lazım.

Bir diğer önemli konu fuhşa teşvikle ilgili konu. Fuhuşla ilgili, eğer doğru okuduysam -tabii uzmanlık alanım değil ama- sadece para cezası veriliyor.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET ÖKMEN – Yasada var efendim, kanun metninde, biz sadece para cezasının alt sınırını artırıyoruz, dört yıldan on iki yıla kadar.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Anladım.

Yani ceza mevzuatımızda fuhşa teşvik varsa elimiz değmişken bunun da tartışılmasında yarar var. Yani fuhşa teşvik eden insanları cezalandırmak konusunda, cezaların artırımı konusunda en azından bir şey yapılabilir mi? Benim kişisel kanaatime göre, bu cinsel taciz olaylarında yani ruhsal sorunu olanlar ya da cahil olanlar ya da yaptığına pişman olanlar ya da keşke yapmasaydım diyenler çoktur, çoktur ama fuhşa teşvik konusu bilinçli, planlı, programlı, taammüden, planlayarak yapılan bir iştir. O nedenle, biz, fuhşa teşvik edene az bir ceza verip ondan sonra belki de hayatında yaptığı bir hata nedeniyle insanları elli yıla kadar ya da ağırlaştırılmış müebbede kadar hapsediyoruz. Bu konunun da yine uzmanlar tarafından değerlendirilmesinde ve fuhşa teşvik edilen insanların cezalarının artırılmasında yarar var. Belki bir yaş sınırı gene konabilir, çocukların fuhşa teşviki belki ayrı değerlendirilebilir, belki yine yaş sınırı konabilir vesaire.

Şimdilik benim söyleyeceklerim bu kadar, gelişmeler olduğunda yine söz alma hakkım saklı olmak kaydıyla hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Atıcı.

Sayın Biçer, buyurun.

TUR YILDIZ BİÇER (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, saygıdeğer Komisyon üyeleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bugünkü görüşmemize, bu tasarının görüşmelerine, içinde bulunduğumuz günün bir özeti yapılarak başlamak istiyorum. Bakın, Türkiye’de son on beş yılda çocuğa yönelik cinsel istismar vakaları yaklaşık yüzde 400 oranında arttı. 2002 yılında çocukların cinsel istismarı suçuyla ilgili olarak açılan dava sayısı 4.988, mahkûmiyet 3.443 iken 2016 yılında 15.051 dava açıldı ve 13 bin mahkûmiyet kararı çıktı. Bu rakamlar, hepimiz de çok iyi biliyoruz ki yalnızca buz dağının görünen bir yüzü, yani

cinsel istismar vakalarının sadece yüzde 15'inin adli makamlara ulaştığını da yine hepimiz biliyoruz. İstismara uğrayan gerek çocuk gerekse çocuğun ebeveynleri bu istismarı saklıyor, saklamak zorunda kalıyor, korkuyor, söyleyemiyor, bunu da biliyoruz.

Peki, bu durumda, yine içinde bulunduğumuz siyaset ve konuyla çok ilgili olan Sayın Aile Bakanı Fatma Sayan Kaya'nın da söylediği bir söz var, aslında topluma verdiği bir söz var, dedi ki: "İstismar davalarında indirim uygulanmayacak." Yine hepimiz çok iyi biliyoruz ki bu açıklamaya rağmen indirimler uygulanmaya devam ediyor.

Yine bu konuyla ilgili hepimizin için çok acıdığını da bildiğim bir örnek var, hani, konunun en azından hepimizin bu 26'ncı Dönemde yaşadığı bir örnek olması açısından da söylemek istiyorum, 2016 yılında Karaman'da Ensar Vakfı ve KAİMDER yurtlarında yaşanan çocuk cinsel istismarlarının ardından, başta cinsel istismar olmak üzere çocuklara yönelik her türlü istismar olaylarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması komisyonu kurduk ve o Komisyon yaklaşık dört ay emek vererek bir rapor hazırladı ama o rapor hâlâ Meclisin tozlu raflarında bekliyor biliyorsunuz. Oysa bu raporda çocuğun cinsel istismarını önlemeye yönelik 88 tane öneri maddesi var ve bunların hiçbirini uygulamaya sokulmadı.

Şimdi, dolayısıyla böyle bir gündemle bu toplantıyı gerçekleştirmiş bulunuyoruz. Çocuğa cinsel istismar suçlarını önlemenin yolu cezaları artırmak değil bence. Cinsel istismarla mücadele ancak çocuğu merkeze alan politikaların yasalarla desteklenmesiyle olabilir. Bugün bu kanun tasarısının görüşmelerinde çocukların haklarını merkeze koymak yerine, çocuk istismarı vakalarının artması ve görünürlük kazanmasının ortaya çıkan tepkilerini bastırmak için, ilgili tarafların görüşü alınmadan, özensizce hazırlandığını belirtmek istiyorum. Çocuklara yönelik cinsel istismar durumunda faile yönelik cezaları artırmayı esas alan bu tasarı, bu vakaların toplumsal ve psikolojik nedenleri araştırılmadan, yargılamalardan kaynaklanan sorunlar ayrıntılı olarak tespit edilmeden hazırlanmış olduğundan mevcut sorunları çözemeyecek ve yeni sorunları da beraberinde getirecektir. Devletin görevi çocukların cinsel istismara maruz kaldığı şartları ortadan kaldırmaktır, öncelikle koruyucu ve önleyici hizmetleri kurumsallaştırması gerekir.

Çocuğa yönelik cinsel istismar erkek egemen sistemin ortaya çıkardığı ve meşrulaştırdığı bir şiddet türüdür. Çocuğa yönelik cinsel şiddet, çocuğun üzerinde kurulan iktidar ve gücün kötüye kullanımı ve tahakkümün bir sonucudur. Bu nedenle, çocuğa yönelik cinsel şiddet konusu sadece failerin cezalandırılmasıyla çözülemez. Anayasa'nın 41'inci maddesinin ikinci fıkrası ve Türkiye'nin imzaladığı uluslararası çocuk hakları sözleşmeleri uyarınca, devletin öncelikli görevi, çocukların cinsel istismara maruz kaldığı şartları ortadan kaldırmak, koruyucu ve önleyici hizmetleri kurumsallaştırmaktır. Çocuk istismarına suç ve ceza eksenini aşan daha geniş bir perspektiften, disiplinler arası bir yaklaşımla ve hak temelli bir çocuk koruma anlayışıyla çözüm bulunması gerekmektedir. Çocuk haklarına dayalı bütüncül bir çocuk politikası hayata geçirilmeli, konuya ilişkin bilimsel verileri, yaşanan deneyimleri, nedenleri dikkate alan, ilgili tarafların ve sivil toplum kuruluşlarının demokratik katılımıyla çocuk haklarını merkeze alan bir düzenleme yapılmalıdır.

Cezaların artırılması çözüm değildir, öncelikle önleme ve koruma odaklı bir sistem kurulmalıdır. Aşırı derecede artırılmış cezalar, demin de dediğim gibi, çözüm değildir; kırk yıl, elli yıl gibi cezalar birçok durumda idam cezası niteliği taşır, koğuş ve sokak linçlerini besler; hiçbir ıslah edici niteliği olmadığı gibi, saldırganları kıskırtır ve tecavüz edip suç delilini ortadan kaldırma amaçlı cinayetlere neden olabilir. Cezanın ağırlığı, başta aile içi istismar vakaları üzere birçok durumda mağdur ve yakınlarını, suçu ihbar etmek yerine alternatif çözüm arayışlarına ya da üstünü örtbas etmeye yönlendirebilir.

Cinsel istismar bir şiddet türüdür, bir hastalık değildir, suçtur. Kişinin onayı olmadan cinsel isteğin ilaçla baskılanması gibi tıbbi uygulamalarla cezalandırmaya çalışmak, suçu sanki bir şekilde masumane, elinde olmayan bir şekilde, bir hastalıktan dolayı yaptığı algısı yaratabilir dolayısıyla kişiyi mağdur noktasına bile getirebilir. Bu noktada çok dikkat edilmesi gerekir diye düşünüyorum.

Bu tasarı, basit cinsel saldırı ile cinsel taciz dışındaki cinsel suçlarda cinsel isteğin ilaçla baskılanmasına yönelik tıbbi müdahale öngörüyor. Suçluyu, kişinin onayı olmaksızın tıbbi uygulamalarla cezalandırmaya çalışmak, demin dediğim gibi, sonuçları kanıtlanmamış, bilimsel bir yöntem de değildir. Sorunun ataerkil, cinsiyetçi sistemden kaynaklanan toplumsal boyutlarının göz ardı edilerek bireye indirgenmesi şeklinde bir yaklaşım söz konusudur ki bu da çözüme yönelik bir noktaya götürmeyecektir bizi.

Yayın yasağı konusunda da... Bu yayın yasağını içeren madde “çocuğun üstün yararını gözetme” iddiasına karşın, toplumun suç ve suçla ilgili doğru bilgilenme ve yine toplumun bu konuyu denetleme hakkını da ihlal edici bir niteliktedir. Tasarı çocukların cinsel istismarına ilişkin suçların soruşturulması ve kovuşturulması aşamasında yapılan yayınların yasaklanmasına ilişkin düzenlemeler öngörüyor. Tasarıda yapılacak bu kısıtlamaların içeriği ve niteliği belirsiz olduğundan, habere konu olan olayın tamamen karartılması riskini de beraberinde getirmektedir. Sessizlik cinsel şiddeti artırır. Toplumun haber alma ve doğru bilgilenme hakkını ihlal eden bu düzenleme, toplumun konuya ilişkin duyarlılığına da bir sekte vurma, sansür ve otosansür uygulamalarını genişletme riski taşımaktadır.

Bugüne kadar yapılan yasal düzenlemeler ve verilen yargı kararlarının ışığında, ceza artırımı çözüm olmak yerine, bu suçlar bakımından verilecek mahkûmiyet hükümlerini azaltıcı bir etki gösterecektir. Bu doğrultuda neler yapılabilir?

Çocukla ilgili suç-ceza yaklaşımını dengeli kılmanın yanı sıra önleme ve koruma felsefesini merkeze alan bütüncül bir çocuk koruma politikası hayata geçirilmelidir.

Çocuğa karşı cinsel istismar suçlarının soruşturulması ve kovuşturulması sırasında, delil kalitesini artırıcı, yargılamanın iyileştirilmesini sağlayıcı bir düzenleme yapılmalıdır. Örneğin çocuk cinsel istismarında zaman aşımı sorununa çözüm bulunmalı, çocuğun beyanının hukuki değeri güçlendirilmelidir.

Cezaların yeniden belirlenmesi ve kurumsal mekanizmaların oluşturulması konusunda uluslararası sözleşmeler ve iyi uygulama örnekleri oluşturan ülkelerin deneyimleri göz önüne alınmalıdır.

Cinsel istismar suçuna maruz bırakılan çocukları korumak için, içinde buldukları duruma uygun sosyopsikolojik yardım ve destek mekanizmaları oluşturulmalıdır.

Tekrarlanan mağduriyetlerin önlenmesi için, tasarıda öngörülen düzenlemeler yetersizdir, ilgili tarafların ve sivil toplum kuruluşlarının mutlaka görüşleri alınarak yeniden düzenlenmelidir.

Cinsel dokunulmazlığa karşı suçların toplumsal ve hukuki meşruiyet zeminini oluşturan çocuk yaşta ve zorla evlendirmeleri önleyecek ve tüm sorumlular hakkında caydırıcı cezalar getirecek yeni yasal düzenleme yapılmalıdır.

Devlet koruyucu ve önleyici önlemleri mutlaka almakla yükümlüdür. Bu doğrultuda, kadınların ve çocukların şiddete maruz kaldıklarında başvuracağı merkezler yaygınlaştırılmalıdır. İstismarı fark eden kişilerin ve meslek uzmanlarının bildirimde bulunmasının önündeki engeller tespit edilmeli ve bunların kaldırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Çocuğun istismara maruz kaldığını fark edip bildirimde bulunmak ve çocuğu desteklemek isteyen ebeveyni, öğretmeni ve bu şekilde yakınındaki kişileri destekleyecek mekanizmalar oluşturulmalıdır. Cinsel istismara karşı koruyucu, önleyici, kapsamlı cinsel sağlık ve toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi başta tüm çocuklar olmak üzere ilgili herkes için

erişilebilir bir noktaya getirilmelidir. Ve Türkiye'nin taraf olduğu Çocuk Hakları Sözleşmesi, Avrupa Konseyi Sözleşmesi başta olmak üzere uluslararası sözleşmelere uygun düzenlemeler yapılmalıdır ve ilgili tarafların katılımıyla çocuk haklarını merkeze alan, koruyucu, önleyici tedbirleri içeren, çocuğun bütünlüklü olarak güçlendirilebileceği bir çocuk politikası oluşturulmalı, bilimsel verilere ve yaşanan tecrübelerle dayalı hak temelli bir yasal düzenleme yapılmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Yıldırım...

BEHÇET YILDIRIM (Adıyaman) – Teşekkürler Başkanım.

Değerli arkadaşlarım, Komisyon üyesi arkadaşlar, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Komisyon üyesi olmayan arkadaşlarımız da var.

BEHÇET YILDIRIM (Adıyaman) – Olan, olmayan tüm arkadaşları saygıyla selamlıyorum.

Evet, ben bu çalışmayı önemsiyorum, yalnız geç kalınmış bir adım olarak değerlendiriyorum. Geçen yıl Meclis konuşmamda 2018 yılının çocuk yılı olarak kabul edilmesini önermiştim, bu önerimin arkasındayım. Bu 2018 yılında çocuklar için bir şeyler yapalım, bu cinsel istismar yasasını Meclisten çok güçlü şekilde geçirecek başlayabiliriz diye düşünüyorum. Bu çalışmaya katılan tüm arkadaşların emeklerine teşekkür ediyorum.

Yalnız bu cezalardan ziyade anlayışın değişmesi lazım yani zihinlerin berraklaşması lazım. Bu olay siyaset üstü bir olaydır, biz daha önce bunu Çölyak Komisyonunda yaptık, yarın öbür gün kuracağımız Down sendromlu çocuklar konusunda da yaptık, dört parti bir araya geldik, güzel bir çalışma yaptığımızı inanıyorum. Bu çocuk konusunda da yine dört partinin el ele verip siyaset üstü bir şeyler üretmesi gerekir diye düşünüyorum. Bu konuda iktidarın mutlaka yanlıları olmuştur, az önceki arkadaşımız istatistikleri verdi, 2012 sonrası istatistikleri verdi. Bu istatistiklerin 2012 yılından sonra çok belirgin şekilde arttığını söyledi. Bunun için bazı odakların, cemaatlerin kayırıldığı şeklinde şeyler duyular alıyoruz, bunlar doğru veya yanlış, mutlaka bunların da üzerine gidilmesi gerekiyor. Çünkü Adıyaman'da Besni ve Gerger'de 2 tane yurtta şey oldu, bunların arkasından maalesef, hoş olmayan kesimler çıktı, bunları kabul etmemiz mümkün değil.

Televizyon yayınları çok çok önemli, bir ceza müeyyidesinden önemli televizyon yayınları halkı bilinçlendirmeli. Din adına hareket eden şarlatanlar bu konularda söz söylememeli. Gerçek din adamlarının, Diyanetin bu konuda çok güzel mesajları, halk tarafından, toplum tarafından kabul görecektir söylemlerin olması lazım. Yurtların denetlenmesi lazım, izlenmesi lazım.

Cinsel istismara katılan, yalnız devlete alınırken değil cinsel istismarı kanıtlanan, bu işe, suça bulaşmış insanların da devletten atılması lazım. Bir örnek vereceğim, Gerger'de bu istismar olayına katıldığı iddia edilen değil, kesinleşen bir şahıs içeri alınıyor, dışarı çıkarılıyor, 4 defa da tayini yapılıyor. Bir Hükümet nasıl bunu kabullenebilir? Bu adam bu gücü nereden alabiliyor? Devlete alınmayacağı gibi, bu adamlar eğer böyle bir şey olmuşsa kesinlikle devlet memurluğundan ihraç edilmeli diye düşünüyorum.

Bir de teşhir konusu önemlidir, toplumumuz gerçekten bu konularda hassastır. Mesela sahte bal üreten bir firmayı biz teşhir ediyoruz ama bu suçu işleyen bir cemaat mıdır, bir odak mıdır, bu kişileri niye biz teşhir etmiyoruz? Bunların toplumda karşılığının olmaması lazım, teşhirin de çok çok caydırıcı bir önlem olduğunu düşünüyorum.

Çocuk izleme merkezlerinin kurulması son derece önemli. Yalnız bu izleme merkezlerinde eğitimci arkadaşların da eğitimden geçmesi lazım. Rastgele eğitim merkezi açtık ama orada eğitim verecek kişilerin de çok donanımlı olması lazım, çok bilgi birikimli olması lazım.

Bir diğer önemli mesele arkadaşlar, çocuk mahkemeleri biliyorsunuz. Büyük illerin çoğunda çocuk mahkemeleri var ama çocuk mahkemelere gittiği zaman, çocuk mahkemeleri ile suç mahkemeleri birbirine karışmış şekilde duruyor. İnsanlar da aman, ben mahkemeye düşmeyeyim de varsın bu olayı içime sindireyim gibi bir anlayış söz konusu. Onun için çocuk ve aile mahkemelerinin mutlaka izole yerlerde olması lazım ki toplum rahat hareket edebilsin diyor, tekrara düşmemek için diğer şeyleri atladım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkürler Sayın Yıldırım.

Sayın Depboylu, buyurun efendim.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, ben sizin nezdinizde Sayın Komisyon üyelerimizi, değerli bürokratlarımızı ve benim gibi katılımcı olan tüm arkadaşlarımızı, basın mensuplarımızı; saygıyla selamlıyorum.

Komisyon çalışmaları için de ayrıca teşekkür ediyorum. Başta Bakanlar Kurulu bünyesinde kurulmuş olan bu özel komisyon çok değerli çalışmalara imza atacak diye umuyorum ki öyle yaptılar. Komisyon çalışmalarını takdir ediyorum, biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak da görtüş ve önerilerimizi kendilerine sunmuştuğ, bu görtüş ve önerilerimizin de dikkate alınmış olması, aşağı yukarı hepsinin acil eylem planında bulunuyor olması bizi gerçekten sevindirdi. Ancak birkaç tane eksik var ve uyararak istediğim bir iki konu var, o konular üzerinde durmak istiyorum. Bunlardan birincisi çok gündemde olan, birçok kişinin yorum yaptığı ve dünkü Komisyon da dile geldi, bu akran ilişkileriyle ilgili. Yani hem mağdur hem fail çocuksa ne olacak noktasındaki kafa karışıklığı. Aslında Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz, çocuklarımızın ahlaki ve millî değerlere sahip, kültürel değerlerini özümsemiş ve çocukluğunu tam olarak yaşayabilen, eğitimini en güzel şekilde alan bireyler olarak yetişmesini istiyoruz ve nihayetinde erken cinselliği yaşamaları noktasında da tabii ki olumlu bakmıyoruz, bunun bu şekilde olmaması gerektiğini düşünüyoruz. Türkiye bir Fransa, İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri'nin gösterdiği o -artık ne diyeyim- serbestliği gösteremez çünkü bizim kültürel değerlerimiz çok daha farklı ve korumamız gerekiyor. Erken cinsellik yaşamanın önlenmesi noktasında da tedbirlerin alınması gerekiyor ama ne yaparsak yapalım, bizim karşımıza bazı sorunlar çıkacak hukuki anlamda. Ve bu hukuki anlamda çıkan sorunlarla mücadele etme noktasında veya karar verme mekanizmasını oluşturma durumunda nasıl bir yol izlememiz gerekiyor? Belki de bu sunduğunuz tasarıda, bu hem mağdur hem fail çocuksa eğer nasıl yaklaşılması gerektiği, nasıl cezalandırılması gerektiğiyle ilgili ayrı bir madde olsaydı zannediyorum bu kafa karışıklığı da yaşanmayacaktı. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak cezasızlığı önermiyoruz, buna taraf değiliz, nihayetinde devlet ceza vermediği zaman bu sefer toplum ceza veriyor. Yani mağdurun ailesi o çocuk da olsa karşısındaki, suçu belki çok büyük olmasa da cezalandırma yoluna gidecek. Bizim bu noktada yapmamız gereken çocukları korumaksa burada bir hata, kaza veya işte bir suç olsa bile suçun bedelini adil şekilde ödemesini sağlayacaksa bu ayrı bir maddede düzenlenebilir ve her şeyden önce koruma ve rehabilitasyonla ilgili önlemlerin de maddeye yazılmasıyla bu iş disiplinlere bağlanabilirdi diye düşünüyorum.

Bu koruma ve rehabilitasyonla ilgili olarak öncelikle failin de bir çocuk, ergen psikiyatristi, psikolog ya da psikolojik danışman, uzmanlar kadrosu tarafından değerlendirilip verilecek cezanın bu yönde tespit edilmesi çok daha uygun olabilir. Bu raporda nelere dikkat edilebilir? Failin de mağdurun

da içinde bulunduğu sosyokültürel yapı, ailesi, çocuğun bilişsel, duygusal gelişimi, ruh sağlığıyla ilgili sorunları ve yine çok daha farklı kriterler ele alınarak bir rapor dâhilinde cezalandırılması, o ayrı maddede olsaydı zannediyorum bu kafa karışıklığı yaşanmazdı. Tabii ki bunun için multidisipliner yaklaşımla değerlendirilmesi çok önemli.

Bir başka konu erken yaş evliliklerimizle ilgili. Sağlık Bakanlığında çocuk gebelikleriyle ilgili verilere baktığımızda, bazı illerimizi biz Komisyon çalışmalarıyla ziyaret ettik, 15 yaş doğum oranının bazı illerde yüzde 9 olduğunu gördük. Yani bu çok üzücü. Bu ne demek oluyor? 15 yaşında bir çocuğun doğum yapabilmesi için 12-13 yaşında evlendirilmiş olması gerekiyor. Bu nasıl gerçekleşiyor? Bu bizim yasalarımıza göre mümkün değil. Bugün yasalarımıza baktığımızda, 17 yaşındaki bir çocuk, anne baba onayıyla evlendirilebiliyor, böyle bir izin, bir esneklik söz konusu. Artı, 16 yaşındaki bir çocuk için de mahkeme kararıyla evlilik yapabilme söz konusu ama 15 yaşın altında, her ne yolla olursa olsun, çocukla birlikte yaşanan cinselliğe biz cinsel suç gözüyle bakıyoruz. Yani bu, Türk Ceza Kanunu'nda da Medeni Kanun'da da bu şekilde belirlenmiş. Bu durumda da yapılması gereken nedir? 15 yaş altındaki çocukların cinselliği yaşama noktasındaki bazı boşluk bıraktığımız kısımları gözden geçirmemiz gerekiyor. 15 yaş altında bu çocuklar nasıl bir araya getiriliyor ebeveynleri tarafından? Dinî tören vasıtasıyla bir araya getiriliyor. O durumda da biz, erken yaş evliliklerini engellemek istiyorsak, bunu da bir cinsel suç olarak ilerleyen dönemde kabul ediyorsak öyle yapıyoruz. Nasıl yapıyoruz? 16 yaşında doğum yapmaya gelmiş bir anne adayını, doktorlarımız tarafından bildirildiğinde bakılıyor, "Bu kaç yaşında evlenmiş?" Bazen ikinci çocuğunda ortaya çıkıyor. İşte 13 yaşında evlendirilmiş, 14 yaşında evlendirilmiş. O zaman ihbarda bulunuyor -ki bu doğru, bildirim yapılması lazım- bu sefer, o çocukla, belki, severek bile evlenmiş olsa eşi cezaevine alınıyor, ebeveynler de ceza alıyor. Ne yapıyoruz? İkinci bir mağduriyet yaşıyoruz. Bu çocukların evlendirilmesine göz yumarak eğitim haklarının elinden alınmasına sebep olmuş oluyoruz. Yine, çocukluğunu yaşamamasına, çok ağır yükleri -o olgunluğa sahip olmadığı hâlde- taşımaya göz yummuş oluyoruz. 17-18 yaşına gelip ikinci, üçüncü çocuğunu belki doğururken de eşini içeri alıyoruz. Bugün, hangi partinin kapısına gelmiyor bu mağdur olduğunu söyleyen hanımlar? Çocuklarıyla birlikte, fotoğraflarıyla birlikte geliyorlar. O zaman biz... Kaldı ki bununla ilgili bir yaşanmış önerge krizimiz de oldu. Eğer biz bazı sorunları çözeceksek ilk önce altyapıdaki sorunları çözmemiz gerekiyor. Yani diğer sorunları, mağduriyetleri gidereceksek 15 yaş altında da dinî tören vasıtasıyla yapılan evliliklerin önüne geçmemiz gerekiyor. Bununla ilgili bir maddemiz vardı, 230'uncu maddeydi zannediyorum. Resmî nikah belgesini görmeden dinî nikâh uygulayanlara iki ay ile altı ay arasında bir ceza vardı. Bir beyefendi gitti -orada yaş haddi yoktu ama herkes için geçerliydi- dedi ki: "Başkası zina yapıyor, bir şey demiyorsunuz, dinî nikâhım var diye bana ceza veriyorsunuz. Doğru değil." Anayasa Mahkemesi, beyefendiyi haklı buldu, bu maddenin fıkrasını kaldırdı. Belki onun mantığıyla anlayabiliyoruz Anayasa Mahkemesinin verdiği "Adil değil." kararını ama çocuk evliliklerinin önünü açtı. Bu durumda da belki bizim yeni bir düzenleme yapmamız daha uygun olur. 15 yaş altında dinî tören vasıtasıyla bu evlilik akdini gerçekleştiren kişileri de bizim cezalandırmamız gerekir. Yani başka türlü nasıl önüne geçeceğimiz erken evliliği engellemek için? Bugün, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı çok güzel spotlar hazırlıyor erken yaş evliliğini önlemek için ama 12 yaşında bir çocuk... Ya, bunu yapan arkadaşlarımız sadece din görevlileri de değil. Aile büyüğünün birine gidiyorlar, işte bir akraba, bir komşu, dinî nikâhı kıyılıyor çocuğumuzun. O zaman, önüne gittiğinde demeli ki: "Hayır, ben bunu yapamam, bunun bir cezası var. Ben suç işleyemem." demesi gerekir. Türk Ceza Kanunu, Medeni Kanun hakkında iyi eğitim vermeliyiz. Bunu bir kez daha düşünmenizi ben önemle rica ediyorum, Değerli Komisyon üyelerinin de takdirine sunuyorum bu bilgileri .

Yine, bu çocuklarımızın sağlık durumunu gözetiyorsunuz, rehabilitasyon çalışmaları da yapıyor, bunu da takdirle karşılıyorum, çok çaba gösteriyorsunuz, farkındayım ama yetersizliklerimiz var. Çocuk, ergen psikiyatristi sayımız az. Şimdi, ÇİM'lerin sayısı artacak ama yeterli sayıda çocuk, ergen psikiyatristi yetişmiyor. Kaldı ki biz, çocuk depresyonlarına baktığımızda hatta tedaviye gelen çocuklarımızın sayısının arttığını da görerek bu uzman sayımızın artırılmasının faydalı olacağını düşünüyoruz.

Çocukların eğitim gördüğü ve barındığı kurumlarla ilgili olarak: Şimdi, bununla ilgili Aladağ yurt yangını sonrası kurulan komisyonda da çalıştım ben. Birtakım önlemler alındı, Millî Eğitim Bakanlığına denetleme görevi verildi ama hâlâ çok eksikliğimiz var, mevcut yurtların değerlendirilmesi lazım ve bu yurtlara giriş, çıkışların kesinlikle çok iyi denetlenmesi lazım. Biz Aladağ'da gördük ki bir yurda giren, çıkan belli değil yani kimlerin girdiği, kimlerin çalıştığı belli değil. Hadi, çalışanları Millî Eğitim Bakanlığı tarafından denetledik de oraya işte iyi niyetle girdiğini iddia edenlere ne yapacağız? Onlara bir dikkat etmemiz lazım. Bunun yanı sıra sadece yurtlar da değil, yurtların ve okulların, çocukların eğitim gördüğü ve barındıkları yerlerin etrafında bulunan ve özellikle çocukların girip çıktığı esnaf kesiminin de çok iyi değerlendirilmesi gerekiyor. Çocuklar kırtasiye ihtiyacı için giriyor, büfeye giriyor, bu insanların da GBT'leri soruşturulmalı ve rutin kontrollerin yapılması gerekir. Biz özellikle personelin eğitimi ve denetlenmesi noktasındaki yapacaklarımız için çok memnunuz, katılıyoruz.

Yine, aile danışmanlığıyla ilgili olarak benim özellikle söylemek istediğim bir nokta var. Ben bu konuyu birçok bütçe görüşmesi sırasında da eleştirdim ve önerilerimizi de hep dile getirdik. Bir meslek elemanı olarak da bunu sizinle paylaşmak istiyorum. Aile danışmanlığı sertifika programları gözden geçirilmeli. Bu programlarda ciddi sıkıntılar var. Şimdi, ASDEP projesine aldığımız arkadaşlarımızın bu eğitimden geçmesini öngörüyorsunuz ama bu eğitimler öyle bir ticari boyuta döndü ki gitmeniz bile gerekmiyor. Yani eğitimleri kimin verdiğini bilseniz... Beni tesadüfen birisi aradı, mesleki konumuma bakarak aradı, milletvekili olduğumu da bilmiyordu, bahsetti: “Şurada bu eğitimi veriyoruz.” “Kim veriyor?” Bir kişinin adını söyledi. “Süpervizyonlara kim giriyor?” “O kişi giriyor.” “Bütün dersleri mi o veriyor?” “Evet, o veriyor.” Açtım beyefendinin sayfasını “Acaba ne eğitim almış bu arkadaşımız?” diye. Hiçbir eğitim almamış bir psikolog arkadaşımız, aile danışmanlığıyla ilgisi yok. Bu kişiler sertifika veriyor. Sertifika programlarına çok çeşitli lisans programlarından eleman alındı. ASDEP projesinde sahaya çıkan arkadaşlarımız sadece soru sorarak sorunu çözemez yani sorunu tespit edemezler. Onların profesyonel gözle bakması lazım. Sorulara her zaman doğru cevap verilemez ama ruh sağlığı elemanları veya... Şöylece özetleyebilirim: Psikolog, psikolojik danışmanlık ve rehberlik, psikoloji, yine sosyal hizmet uzmanlığı, çocuk gelişimi uzmanlığı, bu arkadaşlardan biri giderse sorunun cevabı ne gelirse gelsin hem çocuğu hem de aileyi gözlemleyerek bir kanaate varma yetkinliğine sahiptirler. O nedenle, sahada çalışan arkadaşlarımızın profesyonel olması lazım, ruh sağlığı elemanı olması lazım. Mesela dediniz ki: “Sosyal çalışmacı.” “Sosyal çalışmacı” diye bir şey açtığımız zaman bu sosyal çalışmacı grubunun içine herkesi alabilirsiniz, her lisans mezununu. Hem para harcıyorsunuz hem emek harcıyorsunuz ama verilen hizmetin kalitesi, niteliği tamamen bozuluyor. Sosyal çalışmacı yetiştiren, böyle bir diploma veren lisans programımız yok, bizim böyle bir lisans alanımız, eğitim programımız yok. Yine, Adalet Bakanlığında pedagoglar çalışıyor, “pedagoji” diye de bir lisans bölümümüz yok, orada da rastgele arkadaşlar alınıyor ama madem çocuklar bizim en önemli hassasiyetimiz, madem en iyisini yapmak istiyoruz, o zaman profesyonel yardım almalarını sağlamalıyız diye düşünüyorum. Bunlara da dikkat edildiği noktada ben planladığımız çalışmaların ne kadar güzel olduğunun farkındayım, bunları inceledim, gördüm. Bahsettiğim bir iki belki eksiklik tamamlanırsa çok daha mükemmel hâlde gelebilir diye düşünüyorum. Çalışmalarınızda da başarılar diliyorum, tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Depboylu, çok teşekkür ediyorum.

Bu arada eski bir Komisyon üyemiz olarak da Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkan Yardımcısı olmanızı tebrik ediyoruz.

Buyurun Sayın Vekilim.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) - Ben de bu çalışmanın çok önemli ve çok değerli olduğunu düşünüyorum ama tabii, bence bizim temel eleştirilerimiz üzerinden şekillenir ve Genel Kurula gelirse daha yararlı olacağını düşünüyorum.

Şimdi, öncelikle önümüzde bir çalışma var, aslında çocuklara karşı cinsel istismarı önlemek için yapılan bir düzenleme. Ama önleyici tedbirlerle ilgili Bakanlıktan görüşler ifade edildi ama bununla ilgili düzenlemede yer almaması bence de büyük eksiklik. Çünkü -en temel sorunumuz- bir suçun işlendikten sonra buna müdahalenin değil, bunu önleyici tedbirlerin düzenlenmesinin daha hayati ve önemli olduğunu düşünüyorum. Çünkü çocukların hayatı karardıktan sonra -bir çocuk bile- o çocuğun bedenine dokunulduktan sonra, biz o kişilere binlerce yıl bile ceza versek o çocuğun yaşamış olduğu mağduriyeti giderebilecek bir sonuç elde edemeyeceğiz. O açıdan, aslında bunları önleyecek düzenlemeler, bunları önleyecek bakış açıları topluma kazandırmamız gerekiyor. Şimdi, mesela, bir defa, eğitim alanında özellikle kitaplarda cinsiyetçi, kadın-erkek rollerini belirleyen, daha 8-10 yaşındaki çocuklara evliliği, annelik rolünü benimseten, çok böyle cinsiyetçi temel ilkeleri içeren eğitim sisteminden ve kitaplardaki bu söylemlerden -ayıklanarak- bir an önce vazgeçilmesi gerekiyor. Çünkü bir çocuk sadece 8 yaşında, 10 yaşında çocuk değildir, şu anda, kanunda 12 yaş, 15 yaş ve 18 yaş arasında temel farklılıklar getirilmiş ama 18 yaşına kadar her kişi çocuktur, çocuk olarak kabul edilir. Bunu sadece biz söylemiyoruz, hem uluslararası sözleşmeler hem bizim kanunumuz böyle belirliyor. Ancak şu an mevcut kanuna bakarsak çok ağır cezalarla cezalandırılıyor eğer 15 yaşına kadar bir çocuğa karşı böyle bir istismar vakası olursa ama 15 yaşından sonra, 15-18 yaş arası çocuklarda böyle bir düzenleme getirilmemiş. İşte bu kanunun bence temel eksikliklerinden biri bu. 15-18 yaş arası çocuklara karşı işlenen cinsel istismar olaylarını sadece reşit olmayan çocuğa karşı, reşit olmayan kişiye karşı bir eylem olarak değil, bir istismar vakası olarak değerlendirip bu şekilde bir düzenleme yapılması gerekiyor ki aslında sizin temel söylediğiniz erken yaşta evlilik, çocukların evlendirilmesi meselesine müdahale gerçekleştirebilelim. Çünkü en çok evliliğin yapıldığı yaş aslında 15 ve 18 yaş arası yaş, çocuklarda en fazla karşılaştığımız durum.

Şimdi, bu temel cezaların orantısızlık ilkesi üç gün sonra şunu da karşımıza çıkaracak: İnsanlar -tıpkı işte imam nikâhı ve diğer nikâhlar arasındaki farklarda belirtildiği gibi- üç gün sonra Anayasa Mahkemesine götürdüğü zaman, orada cezalar arasındaki bu orantısızlık Anayasa Mahkemesinden bu kanunun iptalini bize getirebilecektir; bence bunu da düşünmek gerekiyor.

Ayrıca, birçok arkadaşımızın da söylediği gibi, akranlar arasında cinsel bir temasın ya da herhangi bir olayın mevcut olması durumunda verilen cezalardaki orantısızlık... Şimdi, 80 yaşındaki birinin 12 yaşında bir çocuğa yaptığı istismarda ya da tacizde -ya da her neyse, artık hangi boyuta gelirse- verilecek ceza ile yine 11 yaşındaki, 12 yaşındaki bir çocuğa 12 yaşında bir çocuğun yapacağı taciz aynı şekilde cezalandırılıyor. Şimdi, burada da bir orantısızlık meselesi var. Çünkü bu durumlarda hangi çocuğun mağdur, hangi çocuğun fail olduğunu belirlemek bile çocuk psikologlarının, pedagogların tespit edemedikleri bir durum; buna dikkatimizi çekmemiz gerekiyor. Çünkü şöyle olacak: Yine "Bu erken yaşta evlilikler var, her gün kapımıza mağdurlar geliyor, insanlar 'Bu durumu çözün.' diyorlar" diye -bize hiç gelmedi, onu söyleyeyim de- sürekli bunu ifade ettiğiniz gibi, üç gün sonra gelip bu sefer "12 yaşında bir çocuk ya da 13 yaşında bir çocuk ama kırk yıl müebbet hapis cezasıyla yargılanıyor ya da müebbet hapis cezası aldı, bu cezalar çok fazla, bir mağduriyet söz konusu; bu çocukların psikolojisini, bu çocukların geleceğini bu çocukların içerisinde olduğu duruma göre değerlendirmek

gerekiyor, bu sefer yine toplumsal bir muhalefet ya da bir tepki var.” deyip bir af yoluna gidilebileceği, hatta bunların tamamen cezasızlandırılması durumuna getirilebileceği ya da şöyle örneklerle ya da şöyle evlilik yoluyla bunu çözme gibi bazı taleplerle karşılaşılabileceğimiz tehlikesinin olduğunu görüyoruz bu kanunda. O açıdan akrantar arasındaki ilişkiyi özel olarak düzenlemek gerekiyor. Çünkü erginlerin, 20-30-35-40 yaşındaki insanların yapacağı eylemler ile 13-15 yaşındaki çocukların yapacağı eylemleri aynı kefeye koymamak gerekiyor, onların psikolojisine göre bunu değerlendirmek gerekiyor.

Şimdi, bir de kanunda çok özel, detaylı, tekrar düzenlenen birkaç şey var. “Niye?” diye sordüğümüzde, demek ki gerçekten olmadığı için kanunla getirilmiş. Mesela süre indirim nedeninin gerekçeli olarak yazılması çok güzel. Ama bizim kanunumuzda kararların gerekçeli olarak yazılması gibi bir usul zaten var. Demek ki uygulamada da temel sıkıntılar yaşıyoruz. Kanunda var olan, uygulanmayan bir meseleyi kanuna tekrar koyarak, üstüne basa basa koyarak eklediğimiz zaman bir çözüm olacak mı, bence olmayacak; demek ki uygulamada temel sıkıntılar yaşıyoruz. Uygulamayı nasıl düzeltebiliriz? Bunun da bir bakış açısı ve bir zihniyet meselesi olduğunu düşünerek biraz daha belki o kararı veren hâkimlerin daha özel eğitimini, belki verdikleri karar sonucunda karşılaşılabileceği yaptırımları vesaireleri de düşünmek gerekiyor yoksa kanuna koyduk, yazılmıyor gerekçeli karar. Yani tutuklamanın da gerekçeli olarak yazılması gerekiyor. İşte “TCK”nin 100’üncü maddesi ve devamında” deyip gerekçelendirebiliyorlar. Yani biraz daha aslında çözümleyici bazı düzenlemeler yapmamız gerektiğini düşünüyorum.

Bir de bu kişilerin çocuklarla ilgili işlerde çalışmama meselesi... Şimdi, bu, SGK kaydına biraz bağlanmış; bence bu, denetimi en zor meselelerden biri. Bir defa, beş yıla bağlanmış, bu yetersiz, bence ömür boyu olarak yapılması gerekiyor. Zaten kanunda infaz hukukuna göre işte memuriyetin bazı koşulları var, işte beş yılsa en az on yıl memurluk yapamıyor ya da müebbetse zaten ömür boyu yapamıyor. Burada aslında beş yıl artıran ve azaltan bir etki hâline geliyor ve beş yıl zaten yetersiz. Yani bu suçu işleyen biri beş yılda düzelmeyecek, tekrar aynı şeyi yapma olasılığı var ve bunun için bunun ömür boyu olarak düzenlenmesi gerekiyor.

İkincisi, dediğim gibi, şimdi, biz bu kişilerin sadece SGK kaydı üzerinden ya da birilerinin şikâyeti üzerinden, resmî yani ruhsatlı yerde çalışması üzerinden bakıyoruz ama Türkiye’de çocuklarla ilgili çalışma yapan her yer ruhsatlı ve herkes SGK kaydını yaptırmıyor. Bu tehlikeyi de göz önünde bulundurarak gerçekten bu kişilerin çocuklardan uzak kalabileceği, onlarla tekrar iletişim hâlinde olmayacağı ve bu istismar vakalarını engelleyecek tedbirler almamız gerekiyor; yoksa dediğim gibi, SGK kaydı yaptırmaz, yine çalışmaya devam eder, yine orada bu olaylar devam eder. Bunları önleyecek bazı şeyler geliştirmemiz gerekiyor.

Bir de en son bu kimyasal hadım meselesine gelmek gerekiyor. Şimdi, bu mesele, bakın, kamuoyunda tartışıldığından bugüne cinsel istismar meselenin bir hastalık olduğu izlenimi yaratılıyor. Tamam, dünyanın bazı bölgelerinde de bu uygulanıyor, bunu hastalık olarak tanımlayabileceğimiz bazı kişiler de var ama bu oran çok az yani belki milyonda ya da binde 1 hastalık olarak tanımlayabileceğimiz kişiler var bu istismar meselesinde. Ama bu meseleye böyle bir hastalık gibi, tedavisi yapılabilecek bir meseleymiş gibi bakmak bence bizi temel bir yanılgıya sevk edecek. Çünkü bu mesele hastalık değil. Bakın, cinsel istismar ya da cinsel şiddet olarak tanımlanır yani bu, şiddetin bir türü olarak, bir iktidar aracı olarak, o kişiyi ezme ya da onun iradesini yok etme aracı olarak kullanılan bir yöntemdir yani sadece basit bir hastalık olarak bakmıyoruz. O açıdan, ben dün de söyledim, cinselliği çıkardığımız anda şiddet devam eder. Peki, bundan o kişileri nasıl koruyacağız yani daha fazla farklı yöntemlerle o çocuklara şiddet uygulanmasının önlemini nasıl alacağız? O hastalık, diyelim ki hadi çok hastaydı, düzeldi, bunu işte düzeltebilecek bir yol, yöntem yok. Yani şu getirilen düzenleme gerçekten çözümleyici

bir düzenleme değil. O açıdan “Cezaların çok yüksek olması ya da kimyasal hadım meselesi bu cinsel istismar vakalarını yok edecek, ortadan kaldıracak.” gibi bir bakış açısıyla çıkarsak üç gün sonra yine hayal kırıklığıyla burada tekrar düzenleme yaparız.

En son olarak da söyleyeceğim de bu dosyalarla ilgili gizlilik getirilerek basına yansıtılmasının engellenmesi. Doğru, ben de katılıyorum, özellikle çocukların isminin açık yazıldığı, işte çocukları rencide edecek, ikinci defa bir travmaya sevk edebilecek, çocuklara her an, her gün bu olayı hatırlatıp artı şiddet hâline getirebilecek vakaların olduğunu biliyoruz, doğru ama bunu hiç yansıtmamak da ayrıca bir sıkıntı çünkü var olan bir mesele ve çözmemiz gereken bir mesele. Birincisi, bu olayları engellemenin yöntemlerini bulmak lazım. Ayrıca, insanların bir haber alma hakkı, bir de toplumsal muhalefeti geliştirme, birazcık bu düzenlemelerin uygulamada da daha düzgün uygulanması için toplumun bir baskı unsuru olarak var olmasını da elimizde tutmamız gerekiyor, yoksa hiç yokmuş gibi davranmak çözümleyici bir yöntem değil. Biz gizleyebiliriz, biz saklayabiliriz, biz yapabiliriz basından ama o mahalleli, o şehir bu olayı bilmeye devam edecek, o çocuk bu olayı hayatı boyunca bilmeye devam edecek. O açıdan gizlemenin hiçbir anlamı yok, sadece -dediğim gibi- o çocuğa zarar verecek kısımlarını daha doğru bir dille -zaten kanunumuzda da bu tür düzenlemeler var- ama toplumun da baskı unsuru olma vasfını da tamamen elinden almadan... Çünkü daha önceden istismar vakalarında, işte sırf bu oluşan toplumsal baskıdan mahkemelerin daha derli toplu, daha ciddi kararlar verdiğini gördük, karar verirken karşılaşılabileceği tepkiyi de göz önünde bulundurarak -dediğim gibi- daha derli toplu, daha düzgün kararlar verdiğini gördük; yoksa herkes vicdanına göre, herkes Allah’a emanet kararlar verecek ve biz de hiçbir şekilde bunun denetleyemeyeceğiz diyorum.

En son demiştim ama bir son daha ekleyeyim. Şimdi, bu kanun hazırlanırken keşke kurumlardan, çocuk alanında çalışanlardan da biraz daha destek alsaydık çünkü onlar bu işte yıllardır çalışıyorlar. Çocukların neden etkilendiğini, hangi cezaların çözüm olabileceğini, hangi önleyeceğini önlemlerin olabileceğini... Hepimizin farklı uzmanlık alanları var ama burada herhâlde bu çocuk olaylarıyla ilgili ya da çocuklarla ilgili özel çalışma yürüten arkadaş yoktur ya da çok az arkadaş vardır, onlardan ayrıca destek alınması gerektiğini düşünüyorum ki gerçekten Genel Kurula geldiğinde...

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Bürokratlar var, arkadaşlar boş değil.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Hayır, bağımsız STK’ler vesaire çünkü onların yoğunlaşması biraz daha farklı.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Onlara haksızlık oluyor ama.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) - Biliyorum, ben dedim zaten “çok az” derken onları da kastettim.

Şimdi, burada mesele, hepimizin hassasiyet gösterdiği bir mesele. Bakın, hiçbirimiz tek bir çocuğun -ben inanıyorum şu masanın etrafında- bedenine dokunulmasını kabul etmeyiz, o çocuğun zarar görmesini istemeyiz. Eğer gerçekten hepimizin ortaklaşacağı bir yasayla Meclise gidebilirsek en azından hepimiz de deriz ki: “Vicdanımız rahat, doğru bir karar verdik ve ortaklaştık.” Bu, birbirimize muhalefet edeceğimiz bir mesele değil, birbirimizi destekleyip yanlışlarımızı düzelteceğimiz ve çocuk yararına sonuç alabileceğimiz bir meseledir diyorum.

Biz zaten bu konuyla ilgili olarak şerhimizi ayrıca yazacağız ama bunların göz önünde bulundurulması gerektiğini düşünüyorum, üç gün sonra tekrar gelip burada mesai harcamayalım, o arada da bir çocuk tekrar zarar görmesin diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Vekilim.

Sayın Demirtaş, buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyelerimiz, hepinize en içten sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Tabii, Türkiye için çok önemli bir tasarımı konuşuyoruz, gerçekten ortaya çıktığında toplumda infial yaratan bir suç olayını konuşuyoruz. Tabii, genel anlamıyla baktığımızda getirilen düzenlemede eleştirdiğimiz yönler olmasına rağmen doğru ve yerinde bir düzenlemedir. Bazı eksiklikler giderildiği takdirde, bazı yönleriyle düzeltildiği takdirde daha doğru sonuç alınacağını düşünüyorum.

Evet, Türkiye’de son on beş yılda çocuğa yönelik cinsel istismar vakaları yaklaşık yüzde 400 oranında artmıştır. 2002 yılında çocukların cinsel istismarı suçuyla ilgili açılan dava sayısı 4.988, mahkûmiyet ise 3.443 iken 2016 yılında 15.051 dava açılmış ve 13 bin mahkûmiyet kararı çıkmıştır. Tabii, rakamlar buz dağının görünen yüzü ancak cinsel istismar vakalarının sadece yüzde 15’i adli makamlara ulaşabilmektedir. İstismara uğrayan çocuk veya çocuğun ebeveynleri istismarı saklamakta ve söyleyememektedirler. Dolayısıyla bu, toplumda travma yaratan, Türkiye’nin gerçekten bir kanayan yarası olan bu sorun resmî rakamların çok çok ötesinde büyük bir sorundur. Dolayısıyla böyle bir noktada bu konunun bu şekilde gündeme gelmesini de az önce ifade ettiğim gibi, doğru ve yerinde bir adım olarak görüyorum.

Tabii, söz konusu tasarının 6 bakanlığın koordinasyonunda, kapalı kapılar ardında, alanda çalışan sivil toplum örgütlerinin, muhalefetin, konunun paydaşlarının görüşleri alınmadan, sadece iktidarın bakış açısıyla hazırlanmasıysa yanlış yönlerinden biridir. Cinsel istismarda multidisipliner yaklaşım esası göz önünde bulundurulmamıştır. Bu yaklaşımın bir parçası olarak da çocuk koruma alanında çalışan, cinsel istismara uğrayan çocuklarla çalışan sosyal hizmet uzmanları, çocuk psikiyatristleri, çocuk hastalıkları uzmanı, psikologlar, Adli Tıp uzmanları, yargı mensupları, pedagoglar, sivil toplum örgütleri ve medyayla soruna bütüncül bir yaklaşım sergilenmemiştir. Ne olmuştur? İktidarın kendi bakış açısını yansıtan bir tasarı önümüze gelmiştir.

Yine, tasarının geneline baktığımızda ise bütüncüllükten uzak, var olan cezaları artırmaya yönelik olduğunu net olarak görüyoruz ancak çocuğun cinsel istismarını önlemeye yönelik yeterli koruyucu ve önleyici tedbirlerin alınmadığını görmekteyiz. Bu noktayla tasarının sadece toplumsal infial azaltmak üzere hazırlandığı, somut gerçeklerden ve sorunlardan, çocuk cinsel istismarını önleyici olmaktan uzak olduğu görülmektedir. Oysa bazı ilave tedbirler ve alınacak olan kararlarla ve çıkarılacak olan yasalarla aslında cezalandırmadan ziyade bunu önleyici bir sistem ortaya konulabilirdi. Onun için, bütüncü, bütünlükçü bir yapı olmadığını iddia ediyoruz. Tabii ki cezaların artırılması... Az önce konunun ilgilileri gerekli bilgileri verdiler, yirmi yıldan kırk yıla çıkarılıyor cezalar, 12 yaşından küçüklere karşı işlenirse alt sınırı on sekiz yıldan otuz yıla çıkarıyor ve bunun gibi birçok ceza artırımları var. Elbette cezaların artırılması caydırıcı olabilir, kısmi de olsa bir etkisi olabilir ama bu etkinin ben sınırlı olacağını düşünüyorum. Yani bataklığı kurutmadan sinekleri yok edemezsiniz, işin özü budur. Burada işin bataklık kısmı biraz geri planda kalmış çünkü bu sorun sadece ceza boyutunu ilgilendiren bir sorun değildir; bu sorunun sosyolojik boyutu vardır, psikolojik boyutu vardır, ekonomik boyutu vardır ve son olarak da ceza boyutu vardır. Bu boyutlardan sadece ceza boyutu ön plana çıkarılmış bu tasarıda, sosyolojik boyutu, psikolojik boyutu, ekonomik boyutu ve diğer boyutlarını biraz göz ardı edilmiş gibi görüyorum ben. Bunlar da aslında göz önünde tutulursa bu tasarı tamamlanır diye düşünüyorum. Bunun için de hâlâ fırsat var. Bunu zaten bunun için konuşuyoruz, bu Komisyonunda bunun için değerlendiriliyor.

Yine, burada, baktığımızda, mevzuatımızda çocuklara ilişkin düzenlemeler dağınık bir şekilde yer almaktadır. Oysa içerik olarak usul ve esasa ilişkin düzenlemeler ile koruyucu ve destekleyici tedbirler, rehabilitasyon gibi hizmetler bütüncül olarak tek bir kanunda yer almalıdır yani bu mevzuattaki dağınıklık aslında çocuk istismarına yönelik tek bir kanunda yer alırsa aslında çok daha doğru bir sonuç alabiliriz diye düşünüyorum.

Yine, burada, tasarıda cinsel istismar failinin çocukların yoğun olarak bulunduğu iş kollarında cezanın infazından itibaren beş yıl süreyle çalışması yasaklanmaktadır, çalışmaması öngörülmektedir. Evet, bu doğrudur ama bize göre yetersizdir çünkü bu tür suçlar öyle beş yılda ortadan kalkabilecek bir eğilim sergileyememektedir; bir kişinin, failin tüm yaşantısında, yaşamı boyunca ortaya çıkabilecek olan suçlardır. Dolayısıyla burada çocuk cinsel istismarını önleyici ve koruyucu tedbirlere yönelik, failin ömür boyu çalışmamasına yönelik bir düzenlemenin aslında daha doğru ve yerinde olacağını düşünmekteyim.

Bir başka konu: Çocuğun üstün yararına ilişkin olarak öncelikli olan birçok konu varken ilk olarak yayın yasaklarını kolaylaştırmak. Bu sorunun çözümüne ilişkin samimiyetsiz gibi bir durum ortaya çıkıyor. Yani burada, mahkemelerdeki gizlilik kararı çocuk için olduğu kadar fail için de geçerli olacaktır. Gizlilik kararı caydırıcılığı da önleyecektir ama cinsel istismarın görünürlüğü azaltarak halının altına süpürmekten başka da bir işe yaramayacaktır. Burada bir denge kurmak gerekiyor. Burada var olan bir suçu örtmeye çalışarak sanki hiç böyle bir suç yokmuş gibi bir durum ortaya çıkacaktır. Yani çocuğu korumaya çalışırken suçu da örtmeye çalışacağız ve bu şekilde, basın üzerinden bu konunun toplumda tartışılmasını, toplumdaki etkilerini ve caydırıcı olmasını engelleyeceğiz gibi görüyorum ben.

Yine, yayın yasağı, toplumun bilgilene hakkını da ortadan kaldırmaktadır. Yani burada bir denge kurabilecek bir mekanizma oluşturulsa daha doğru olur diye düşünüyorum. Burada sanki ölçü biraz kaçırılmış, sanki bu olay toplumdan gizlenecekmiş gibi bir durum ortaya çıkacaktır. Yakın tarihimizde birçok olay yaşadık, biliyorsunuz, yurtlarda cinsel istismar, failin toplu olarak bu olayı gerçekleştirdiği olaylar yaşadık. Yani bunları kamuoyunun bilmesinde yarar var. Yani bunları saklamanın, gizlemenin aslında çok da yarar sağlayacağını düşünüyorum.

Bir başka konu: Yine, failin çocuk olması durumunda ortaya çıkacak olan sorun ve sıkıntılar. Burada, tabii, az önce konunun ilgilisi Genel Müdür Yardımcısı ifade etti, çocuğun fail olması durumunda TCK'nin 31'inci maddesine göre cezalar indirilmekte. 12 yaşına kadar ceza sorumluluğu yok, 12-15 yaş arasında indirilmiş cezalar var, 15 ve 18 yaşları arasındaki cezalar da var. Şimdi, dediğim gibi, tabii, bunun hem sosyolojik boyutu var hem psikolojik boyutu var. Yani o yaştaki çocukların ilişkilerinde, birbirleri arasındaki ilişkilerden kaynaklanan yanlış anlaşılmalara yol açabilecek birçok olay yaşanabilir diye düşünüyorum ben. Çünkü burada çok hassas bir dengeyi göz önünde tutmak gerekir diye düşünüyorum. Dolayısıyla burada çocuklara, failin çocuk olması durumunda ceza verilirken bu maddelerin daha net ve belirlenebilir olacak şekilde, suçu tam tarif edecek şekilde yapılmasında yarar görüyorum.

Dolayısıyla, bu şekilde bu eksiklikleri de giderilirse, olayın bu boyutları da göz önünde tutulursa daha doğru bir sonuca varılır diye düşünüyorum. Benim geneli hakkında söyleyeceklerim şimdilik bundan ibaret.

Çok çok teşekkür ediyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Ünal Demirtaş.

Sayın Fırat, buyurun efendim.

SALİH FIRAT (Adıyaman) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar, değerli misafirler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, malumunuz, gündeme çocuk cinsel istismarı geldiğinde Hükümetimiz, biliyorsunuz, 6 bakanlığımızla birlikte bu konuda bir yasal düzenleme gereği duydu ve güzel bir çalışma başlattılar. Çalışma bugün Komisyona intikal etti.

Tabii, çalışmalardaki ceza sınırları, özellikle 12 yaş konusunda biraz endişem var. Bence o 12 yaş 15'e çekersek daha uygun olur diye düşünüyorum.

Diğer taraftan, bahsedildi, aslında çocuklara karşı yapılan bütün suçlarda cezalar diğer suçlara göre daha orantılı olarak artırılmalıdır. Hangi suç olursa olsun, sadece cinsel istismar suçu değil; bu, işkence olur veya başka bir şey olur, dayak olur; çocuklara karşı işlenen bütün suçlarda cezalar bence ağırlaştırılmalı.

Yine, bahsedildi, fuhşa teşvik cezalarının artırılması. Tabii, bunda da yine, bence şu kriterler getirilmeli: Tamam, cezanın parasal alt limiti artırılıyor, cezai müeyyide de burada "Çocuk yaştaki insanları fuhşa teşvik ettiğinde 2 veya 3 kat artırılır diye bir ibare koymak gerekir." diye düşünüyorum. Yani özellikle 15 yaşın altında veya 15 ile 18 yaş arasındaki çocukları fuhşa teşvik eden insanlara karşı cezaların artırılması gerekir diye düşünüyorum.

Yine, tabii, konunun aslında cezadan ziyade bir eğitim meselesi olduğu, ailelerin, çocukların topyekûn eğitilmesi gerektiği herkes tarafından gündeme getirildi. Burada, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına teşekkür ediyorum. Hakikaten ASDEP programıyla ailelerimize ciddi destek veriyorlar. Tabii, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızı bu konuda bizim de desteklememiz ve güçlendirmemiz gerekiyor ki bütün sıkıntılı ailelerimize ulaşabilelim. Şu an, hakikaten, yetersiz personelle -takip ediyorum- yirmi dört saat arkadaşlarımız çalışıyor, emek veriyorlar, aileleri eğitmeye çalışıyorlar, çocuklara yardımcı olmaya çalışıyorlar, sosyal ve psikolojik destekler veriyorlar ama bu yetiyor mu? Yetmiyor. O yüzden, bizim Hükümet olarak bu Bakanlığımızı güçlendirmemiz gerekiyor; eğitimcilerin sayısını, sosyologların, psikologların sayısını artırmamız gerekiyor; Maliye Bakanlığına da bu konuda baskı yapmamız gerekiyor ki bu sorunları en azından azaltmış olalım.

Basın konusuna gelince, yayın yasağı.. Hakikaten, tabii, zaman zaman izliyoruz, bazen küçük yaştaki çocuklara televizyonlardaki bu yayınlardan dolayı cevap vermekte sıkıntı çekiyoruz. Öyle sorular soruyorlar ki yani nasıl bir cevap veresin diye, bir hekim olmama rağmen bile çoğu zaman cevap vermekte sıkıntı çekiyorum. O yüzden, bu tür yayınların, özellikle tabii ki hâkim kararıyla ve savcılık kararıyla kısıtlanmasında fayda olur diye düşünüyorum.

Ben tekrar bu çalışmada emeği geçen bütün bürokrat ve bakanlarımıza teşekkür ediyorum. İnşallah, bu yasa çıkarıldığında, yasalaştığında Türkiye'deki bu suç oranları da bu vesileyle bir miktar da olsa azalmış olur. Ama temeli tabii ki eğitimden geçiyor, biz Aile ve Sosyale Politikalar Bakanlığımızı güçlendireceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Fırat, çok teşekkür ediyorum.

Başka söz isteyen vekilimiz yok galiba.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Bazı sorular sormuştuk Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tabii, tabii. Ben şimdi söz vereceğim sayın Hükümet yetkililerine Sayın Atıcı.

Hükümet yetkililerine söz vermeden birazcık benim de uzmanlık alanım olduğu için, müsaadenizle, bir iki tane hususa ben de değinmek istiyorum.

Bir defa, bütün arkadaşlarımızın ortak kanaati, çocuklarımızın korunması; bu çok çok önemli. Bütün arkadaşlarımızın konuşmalarında bu duyarlılığı hissettim. Öncelikle Komisyon olarak çok teşekkür ediyorum.

Birkaç arkadaşımız farklı farklı konulara değindi. Sayın Atıcı beni bağışlarsa, ikimiz de doktor olduğumuz için, “kimyasal hadım” kavramını birkaç defa kullandı, aslında “hadım” ile “kastrasyon” birbirinden farklı. Hadım, bütün cinsel fonksiyonların tamamen yok edilmesi yani cinsiyetsizleştirme, işlevsizleştirme. Şimdi, tabii, bu cerrahi olarak ancak mümkün, kimyasal anlamda mümkün değil. Kimyasal kastrasyon ise ilaçlarla veya cerrahi kastrasyon testislerin çıkarılmasıyla oluşan hadise.

Şimdi, burada Sayın Atıcı haklı olarak “uzman” kavramına değindi. Ama ben kanundaki ilgili fıkrayı da tekrar okuyunca “uzman raporu” diyor. “Uzman raporu” deyince herhâlde başka, doktor olmayan uzmanlar falan anlaşılmasın diye düşünüyorum ama belki bunu birazcık daha açık ve net bir şekilde yazmak lazım. “O hâkim, uzman raporu çerçevesinde bu kararı alır.” diye ifade ediyor ama onu “uzman hekim” diye belki de düzeltmek lazım. İlgili arkadaşlarımız da gereken notu almışlardır.

Bu 14 yaş meselesi vurgusu önemliydi. Hükümet yetkililerimizden bunun cevabının alınması gerektiğini düşünüyorum.

Sayın Depboylu da önemli konulara değindi. Aslında bizim daha önce yaptığımız bir araştırma komisyonu çalışması vardı Sayın Ayşe Keşir’in Başkanlığında. Orada da erken evlilikler meselesi yani evlenmiş, daha sonra çocukları olmuş, sonra on yıl on beş yıl sonra hapse mahkûm edilmiş aileler meselesi... Bu kanunla ilgili değil ama sonuçta o anlama gelebilecek bir yaklaşım olur mu? Belki o konuda da Hükümetimiz, Hükümet yetkilileri gereken açıklamayı yapar.

Sayın Fırat, Sayın Demirtaş, Sayın Başaran birçok konuya değindi. Sayın Behçet Yıldırım “2018, çocuk yılı olsun.” dedi. Belki de bu kanun birazcık da ona hizmet edecek bir kanuni düzenlemedir diyorum.

Bu aşamada ben sözlerimi bu kadarla kesiyor, değerli Hükümet yetkililerine sırayla üstünden bu konuştuğumuz konular itibarıyla gerekli açıklamaları yapmaları üzere söz veriyorum.

Buyurun Sayın Korkutata.

SAĞLIK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ZEKİ KORKUTATA – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sağlık Bakanlığının çalışma alanlarıyla ilgili konuları not aldım, izninizle onları arz edeyim.

Birincisi: Sayın Vekilimizin oluşturulacak sağlık kurulunun mahiyetiyle ilgili sorusuna gerçi Adalet Bakanlığı temsilcimiz ayrıca cevap verecek ama tek hekim olmayacak burada, içinde dâhiliye uzmanı, endokrinolog, ürolog ve ihtiyaç hâlinde psikiyatristlerden de oluşturulacak bir komisyon marifetiyle...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – “Uzman raporu” derken uzmanlık kurulu raporunu mu kast ediyorsunuz?

SAĞLIK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ZEKİ KORKUTATA – Kurulu evet, doğrudur, sağlık komisyonu...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – O mu düzeltilecek?

SAĞLIK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ZEKİ KORKUTATA – Evet, o düzeltilecek, yönetmelikte o düzenleme yapılacak ve bir kurul olacak yine, sağlık kurulu olacak.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Onu biz kanuna yazmayacağız mı kurul olduğunu?

SAĞLIK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ZEKİ KORKUTATA – Adalet Bakanlığı temsilcimiz onu ayrıntılı verecek, ben sadece kurul olacağını ifade edeyim.

Bir ikinci konu: Sayın Vekilimiz “Çocuk ergen psikiyatristlerimiz az.” gibi bir yaklaşımda bulundu. Şu anda Sağlık Bakanlığında 258, üniversitede 119, özelden 66 ve toplamda 443 çocuk ergen psikiyatristimiz var. 392 asistanımız da şu anda uzmanlık eğitimlerine devam ediyorlar. Yani hesapladığımızda 1 milyon çocuğa yaklaşık 19 çocuk ergen psikiyatristi düşüyor. İnşallah ÇİM’lerimizde bunlar hizmet vererek çocuklarımızın ikinci defa örselenmesine mâni çalışmalarını yürüteceklerdir.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Peki, siz yeterli buluyor musunuz?

SAĞLIK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ZEKİ KORKUTATA – Asistanlar da geldikten sonra biraz daha açık kapanacak gibi duruyor.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Daha sanki ihtiyaç var gibi.

SAĞLIK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ZEKİ KORKUTATA – Doğrudur. İşte 392 asistanımız da inşallah sisteme katılırsa, tabii, arkası da gelecek, bu açığı da daha da kapatmış olacağız. Çocuk nüfus başına düşen hekim sayımız da artış gösterecektir umarım.

Hani bir eleştiri de “Acaba STK’ler ve diğer yetkili kişilerin görüşleri alındı mı?” gibi bir yaklaşım oldu. Bununla ilgili hakikaten bir multidisipliner çalışma yapıldı, bilim komisyonları toplantıları yapıldı, alanında etkin birçok branştan hocalarımız davet edildi ve onların yol göstericiliğinde bu çalışma yapıldı. Aynı şekilde hekim derneklerinden, Türk Psikiyatri Derneği de başta olmak üzere, fikirler alınarak bu tasarı bu hâle getirildi.

Teşekkür ediyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Mehmet Bey, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET ÖKMEN – Sayın Başkanım, biz getirilen önerileri, görüşleri not aldık tabii değerlendireceğiz. Ben kısaca burada açıklamaya da çalışacağım açıkçası ama bu değerli önerileri, görüşleri biz Bakanlığımız olarak da diğer bakanlıklar olarak da yine değerlendireceğiz ve nihayet yani asıl Komisyona, Adalet Komisyonuna bu konularda giden talepler var, basına yansıyan hususlar var; bu noktada, tabii, gerek görülürse düzeltmeler yapılacaktır. Biz de notlarımız çerçevesinde bunları aktarmaya çalışacağız.

Efendim, öncelikle arz etmek istediğim husus şu: Bu istatistik konusunda bir yanlış algı ya da yanlış bilgi var. Şimdi, malumunuz olduğu üzere, UYAP sistemini biz 2003’lerden sonra, 2004’lerden sonra ülke genelinde yaygın olarak kullanmaya başladık ve bilgiler otomatik olarak girilmeye başlandı. Önceden manuel girilirdi, bildiriler de bir eksik bildirildi, sanık sayısı eksik olurdu, mahkûmiyet kararları, mahkûm edilen suç sayısı eksik bildirilirdi ama şimdi UYAP üzerinden verileri elektronik olarak çektiğimiz için, bugünkü veriler eskiye nazaran daha güvenilir verilerdir.

Şimdi, 2002 yılındaki veriler dosya bazlı verilerdir efendim, o 4 bin sayısı dosyayı ifade eder, açılan dosya sayısını ama UYAP sisteminde ölçme sistemini 2009 yılında değiştirdik efendim, kişi bazlı, suç bazlı saymaya başladık. Her bir kişi aynı dosyada 3 tane suçtan işlem görüyorsa -tehdit, hakaret, müessir fiil- 3 suç var demektir ama önceden tek dosya gözükiyordu, o fark oradan geliyor esasen, 4 bin ile 15 bin farkı ölçme sisteminin 2009 yılında değişmesinden kaynaklanan bir farklılıktır efendim, suçun anormal derecede artmasından değil. 2010 yılında şöyle bir manşet verildi: “Adam öldürme suçları yüzde 400 arttı Türkiye’de.” Değil aslında, ölçme sistemi değiştiği için yüzde 400 adam öldürme suçları artmıştır; onun örgüt faaliyeti çerçevesinde öldürülürse birden fazla sanığı vardır; 3 kişi, 5 kişi birlikte sürdürmüştür; 1 kişi öldürmüştür ama müşterek failler vardır 5 kişi sanıktır, orada 5 tane sanık gözükiyor 5 dosya eskiye nazaran 5’le çarpmamız lazım o dosyayı, veriyi. Dolayısıyla, buradan kaynaklanan bir fark var.

Bunu, istatistikleri arz ettikten sonra, cezaları artırmak suçları önler mi, önlemez mi? Bu, hukuk camiasında, bilim alanında da tartışılan bir konu, takdir edersiniz. Cezalandırıcı görüşü benimseyenler, teoriyi benimseyenler cezaları artırmanın suçları önlediği kanaatine ulaşmıştır. Daha özgürlüklü düşünenler cezayı artırmanın tek başına suçu önlemediği, başka tedbirlerin de alınması gerektiği kanaatindedir. Bu tasarı da esasen cezaları artırmakla birlikte tedbirler de var yani tedbir olmadığı söyleniyor. Çalışma yasağı bir tedbirdir, kanunla yapılması gereken bir tedbirdir. Niye? İnsanların çalışma özgürlüğü var, Anayasa'dan kaynaklanan çalışma özgürlüğü var, bunu idari bir düzenlemeyle, yönetmelikle, genelgeyle ya da idari bir işlemlerle çalışma hakkını elinden alamazsınız; Anayasa'ya göre bunu bir mahkûmiyete, mahkeme kararına bağlamanız, haklı bir nedene bağlamanız gerekir. Dolayısıyla, onun için bu kanuna çalışma yasağı girmiştir. Yayın yasağı niye kanuna girmiştir? Anayasa'ya göre haber alma hakkı, basın özgürlüğü, basın hürriyeti olduğu için bunların yine bir mahkeme kararına bağlanması gerekiyor. Onun için bu tasarının içine girmiştir.

Diğer yandan, eğitim alanında, ekonomi alanında alınacak idari tedbirlerin kanunla düzenlenmesine bugün itibarıyla ihtiyaç yok esasen. Onlar zaten alınıyor. Eksik varsa yine de tamamlanacaktır, onları zaten bakanlıklarımızın sayın temsilcileri açıkladılar, açıklayacaklardır da. İdari tedbir olarak yönetmelik düzenlenebilir, bakanlıklar genelge çıkarabilir, işlem tasarrufunda bulunabilir ama zorunlu ve kanunla yapılması gerekenler bu tasarıya eklendi; ceza artırmak gibi, yayın yasağı, ÇİM'lerin kurulması... ÇİM'ler esasen kuruldu, 2011'den beri faaliyette ama ülke geneline yaygınlaştırılması ve savcıların oraya gitmesi... Bugün bazı savcılar gidiyor, bazıları gitmiyor mesela ama kanuna koyarsak gitmek zorunda, gitmezse görevini ihmal etmiş olur, müfettişler onun hâl kâğıdında olumsuz görüş yazar. Kanun dayanağına onun için, ihtiyaç olduğu için eklendi buraya.

Dolayısıyla, ben şimdi, cezaları artırmanın suçu önleyici etkisi noktasında bir veri arz etmek istiyorum, takdiri yüce heyetinize bırakıyorum efendim. 2014 yılında malumunuz, çocukların cinsel istismarı suçunun cezaları yine artırıldı hem 102 hem 103'üncü maddede, 104'üncü maddede ensest getirildi, yetişkinler bakımından 15-18 yaş grubunda, malumunuz 15-18 yaş grubunda rızaen cinsel ilişkisi bir mağdurun şikâyete tabi bir suç iki yıldan beş yıla kadar ancak bu bir ensestse yani aralarında evlenme yasağı olan birileriyle mağdur rızaen cinsel ilişkiye girdiyse on yıldan on beş yıla kadar ve şikâyet aranmaksızın suç yapıldı 2014 yılında. 103'üncü maddenin cezaları artırıldı, on altı yıla çekildi cinsel ilişkinin alt haddi. 2016 yılında eğer 12 yaşından küçükse mağdur zaten hiç rıza yok ne 12-15 yaş grubunda ne 12 yaşın altında, hiçbir şekilde rıza kabul edilmiyor, on sekiz yıl yapıldı 2016 yılında kasım ayında. Şimdi, burada cezalar artırıldı, ben şu verileri arz etmek istiyorum efendim: 2014'te açılan dava sayısını 103'üncü maddeden, 103'üncü maddenin (2)'nci fıkrasından hatta, nitelikli cinsel istismardan, 2014 yılında 7.073 efendim açılan dava sayısı, 2015'te 6.598, 2016'da 5.252, 2017'de 5.154. Eğer bu veriyi kabul edeceksek cezaları artırmak suçu önlemiş. Önlemiş demeyelim, azalmasına neden olmuş. Bu tek başına da neden değildir, bunun eğitim yönü var, ailevi yön var, idari tedbirler var; Sağlık Bakanlığının, Aile Bakanlığının aldığı diğer tedbirler var, Millî Eğitim Bakanlığının aldığı tedbirler, onlar da bu suçun azalmasına etkindir. Eğer artırdığımız cezalara bağlayacaksak, bu veri bize suçun önleyici etkisini göstermektedir ki 8 bin, 9 binlerden 5.154'lere düşmüş istatistik.

Yayın yasağı noktasında efendim, şu hususu arz etmek istiyorum: Bu yayın yasağını savcı soruşturmaya başlar başlamaz verecek ve hâkim onayına sunacak. Tabii, suç örtülüyor mu? Esasen suç örtülüyor çünkü savcı o soruşturmaya devam edecek, yeterli delili görürse davasını açacak, mahkeme kanaat getirirse açılan davada mahkûmiyet kararı verecek. Haber alma hakkı mı, çocuğun yüksek yararı mı? Burada bir tercih yapmak gerekiyordu, bu şekilde tasarıda bu düzenleme geldi.

Benzer bir düzenleme nerede var? Şu an itibarıyla Basın Kanunu'nun 21'inci maddesinde, Türk Ceza Kanunu'nun, eski Türk Ceza Kanunu'nun 414, 415 ve 416... Bu cinsel suçlar bakımından eski kanundaki düzenlemelere atıf yapmak suretiyle, işledikleri bu cinsel suçlar, cinsel saldırı suçları 18 yaşından küçük olan suç faili veya mağdurlarının -yine mağdurların, bu suçların mağdurlarının-kimliklerini açıklayacak ya da tanınmalarına yol açacak şekilde yayın yapanlar 1 milyar liradan 20 milyar liraya kadar... Bin lira, bugün itibarıyla bunun karşılığı efendim, bin lira.

Şimdi, Basın Kanunu'nda böyle bir düzenleme var ama işliyor mu? Esasen çok iyi işlemiyor. Bütün basın, gazete, televizyon hepsi çocuğun ismini de söylüyor, adresini de söylüyor, yaşadığı mahallenin ismini de söylüyor. Buralardan soruşturmalar yapılıyor, istatistikler var ama yine etkin olamıyor. Dolayısıyla bu hüküm belki ileride yine çalışılacaktır, onu bilemiyoruz ama bu getirdiğimiz düzenlemeyle, konu çocuksa haber yapılmasın; bunun amacı bu. Yani suçu örtmek, kapatmak değil, savcı zaten soruşturmasına devam edecek, yeterli delil görürse davasını açacak.

Yetişkinler bakımından Basın Kanunu'ndaki haber verme hakkı doğrultusunda haber verilir, yine kimliklerini belirlememesi lazım, belirtmemesi lazım, adresini, kimliğini, yerini, yerleşkesini. Orada Basın Kanunu geçerli ama çocuk bakımından bir tercih yapılacaksa, tasarı tercihini bu şekilde yaptı. Tabii ki Adalet Komisyonunda yüce Meclisimizin takdir ve tensipleriyle düzeltilenebilir, değiştirilenebilir, ona yönelik öneriler getirilenebilir; orada farklı bir düzenleme olabilir ama tasarı burada çocuğun yüksek yararını gözetti efendim. Bu amaçla bu yayın yasağı getirildi.

Diğer bir husus efendim, sayın vekilimiz şöyle bir hususta bilgi talep etti: "Şu an fail çocuksa ne ceza alıyor? Bunları bir değerlendirelim." dediler kendileri. Şöyle: 12 yaşına kadar bir çocuk, 12 yaşını tamamlamayan bir çocuk suç işlerse, hangi suç olursa olsun, cezai sorumluluğu yoktur; onlar hakkında diğer koruyucu tedbirlere, güvenlik tedbirlerine hükmedilir, hiçbir şekilde hapis cezası verilmez. 12-15 yaş grubunda ise -biraz önce sayın vekilimizin buyurduğu şekliyle, bir rapor alınsın bu suçu niye işlediğine, nasıl işlediğine, hangi niyetle işlediğine yönelik 12-15 yaş grubunda bir çocuk suç işlediyse, esasen onun da cezai sorumluluğu yoktur ama bunun incelenmesi lazım. Bir heyet raporu ki adli tıp, sosyal çalışmacı, çocuk gelişimci "Bu çocuk bu suçun, daha doğrusu bu fiilin sonuçlarını algılayamıyorsa, kabiliyeti vardır." derse, bu çocuğu biz sanık yapıp ceza vereceğiz; "Yoktur." derse "Oyun oynarken kız arkadaşıyla bir şeyler yapmış olabilir, öpmüş olabilir, merak etmiş olabilir. Burada bu çocuk bu fiilin zararlarını, etkilerini bilemez." derse uzman raporu -bunlar adli tıpçılar ve hekimlerdir efendim- burada çocuğa ceza verilmez Türk Ceza Kanunu'nun 31'inci maddesi gereğince ama derse ki "Bu çocuk bunları öngörebilecek, bilebilecek, sonuçlarını anlayabilecek, idrak edebilecek noktadadır; gelişmiştir bilinci, sosyal bilinci, diğer kavramlara karşı algısı, düşüncesi." Orada ceza verilir ama ne cezası verilir? Yetişkinlere verdiğimiz müebbetler verilmez, ağırlaştırılmış müebbetler verilmez, otuz yıllar, kırk yıllar verilmez.

Bir örnek üzerinden gideyim Sayın Vekilim: 14 yaşındaki bir mağdura karşı cinsel ilişki olsun -103'üncü maddenin (2)'nci fıkrasında- 14 yaşındaki bir çocukla cinsel ilişkinin rızaen olduğunu kabul edin, rıza burada geçerli değildir, yine cezalandırılacaktır. 14 yaşındaki bir çocukla rızaen cinsel ilişkiye giren bir yetişkinse, 20 yaşındaki bir yetişkinse alt haddeden ceza verirse on altı yıldır, üst haddeden verirse tasarıya göre kırk yıl olacaktır. On altı yıl verdiğini... Akran dedik, şey dedik; bu fail 17 yaşındaysa efendim, on bir yıl ceza alacaktır. Bu fail 14 yaşındaysa, birebir aynı akranısa, aynı yaş grubu içindeyse yedi yıl ceza alacaktır. 16, 20, 30'lar değil, her hâlükârda çocuğa karşı, 12-15 yaş grubunun içindeki bir faile karşı verilecek ceza süreli hapis cezasından kaynaklıysa yedi yıldan fazla olamaz. Bu çok mudur? Bu, Ceza Kanunu'nun genel hükmüdür. "Bu suçta buna istisna getirelim, daha az ceza verelim, yedi yıl çöktür; beş yıl olsun, üç yıl olsun." denir mi? Bu, yüce Meclisin takdirindedir efendim ama Ceza

Kanunu'nun genel hükümlerine göre şu an süreli bir haptisten dolayı çocuğa verilecek maksimum ceza yedi yıldır ki bu suçta da maksimum cezayı vermesi gerekir çünkü on altı yıldan buraya geldiği için yedi yıl vermesi gerekir. Altı yıllık bir şey olsaydı onun yarısını verecekti, üç yıl verecekti ama on altı yılın yarısı sekiz yıl olduğu için yedi yılı geçemeyeceğimiz için yedi yıl verecektir 14 yaşındaki bir çocuğa fail 14 yaşındaysa. Yine fail -biraz önce arz ettiğim- 17 yaşındaysa on bir yıl ceza verecektir; "Bu da çok" deniliyorsa, bu da indirilebilir.

Gelelim efendim, müebbetlik cezalarda fail 17 yaşındaysa ya da 14 yaşındaysa ne ceza alacaktır? Örneğin, müebbet verdik; zorla yaptı 12-15 yaş grubu içindeki bir çocuğa karşı, yine 12-14 yaşındaki bir çocuğa karşı 14 yaşındaki bir çocuk silah dayadı. Zorla yaparsa bu fiili müebbet hapis cezası verecektir tasarıya göre ama 14 yaşındaki bir çocuk müebbet cezasının karşılığı olarak dokuz yıllı cezalandırılacaktır. Müebbet veriyoruz yetişkine, 20 yaşındakine bir faile ama 14 yaşındaki bir faile dokuz yıl veriyoruz. Bu fail 17 yaşındaysa on iki yıl veriyoruz efendim. Cezalar failer bakımından aşağı doğru 31'inci maddeye göre çekiliyor. "Bu cezalar yüksek." denilirse yüce Meclisin takdirindedir ama şu anki genel sistem budur. Bu noktada çocukların cezasını artırıcı veya azaltıcı bir hüküm yok bu anlamda. Müebbet olmasından dolayı müebbet dokuz yıla evriliyor, çevriliyor; süreli hapis olsaydı yedi yıla çevrilecekti. Bu anlamda iki yıllık aleyhe durum söz konusu oluyor.

Sorduğunuz diğer bir husus şuydu Sayın Vekilim: "Öptüyse" dediniz, sarkıntılık... Söz atma 105'inci maddeye göre tacizdir efendim, dokunduğu an sarkıntılık olur, 103'üncü maddenin birinci fıkrasına gelir. Birinci fıkrada, 14 yaşındaki iki akran arasındaki bir öpme fiili bir sarkıntılıktır ve cezası şu an üç yıldır. Bu çocuk eğer fail 17 yaşındaysa iki yıla iner, fail 14 yaşındaysa bir yıl altı aylık bir ceza alır efendim. Buna tecil mümkündür, hükmün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) mümkündür. Diyelim sarkıntılığın üzerinde bir eylem gerçekleşti. Bizim hukuken tabir ettiğimiz şekilde "tasaddi" daha yoğun eylemler gerçekleşti mağdur üzerinde. Bunun cezası da normalde sekiz yıldır efendim, fail 20 yaşındaysa sekiz yıl ceza alır; alt hadlerdir bunlar, bunların bir de üst hadleri vardır efendim, on beş yıla kadar gider, sekiz yıldan on beş yıla kadar gider. Biz alt haddi verirsek sekiz yıldır, fail 17 yaşındaysa beş yıl ceza alır, beş yıl dört ay, fail 14 yaşındaysa dört yıl ceza alır. Bu şekilde bir cezalandırma sistemi vardır. Cezalar bakımından arz edeceğim hususlar bunlar efendim.

Yine sayın vekilimizin "Akran ilişkileri ve çocuklara karşı daha az ceza verilsin." noktasında arz ettiğim hususlar akran ilişkisi bakımından da geçerli efendim. Fuhuşa teşvik suçunun cezasını... Biz hapis cezasına dokunmuyoruz. Şu an çocuğun fuhuşa teşviki ile yetişkin birinin fuhuşa teşviki Ceza Kanunu'nda ayrı düzenlenmiştir. 227'nci maddenin (1)'inci fıkrasında çocuğun fuhuşa teşviki vardır ve dört yıldan on yıla kadar hapis cezasıyla yargılanırlar, asliye ceza mahkemelerinde yargılanırlar. Bu alt sınır dört yıl; altı yıla, sekiz yıla çıkarılabilir. Üst had on yıldan on iki yıla çıkarılabilir. Bu, Adalet Komisyonunun gündeminde de olacak bir husustur diye düşünüyorum. Biz notlarımızı da aldık, yine arz edeceğim efendim.

Diğer yandan, efendim, Meclis araştırma komisyonunda 88 kalem öneri vardır, bu önerilerin birçoğunu biz bu tasarıyla getirmeye gayret ettik. İkincisi, bu 88 önerinin birçok kısmı da idari işlemlerle, yönetmelik, genelge ve idari tasarruflarla yapılabilecek düzenlemeler. Onlar da ilgili bakanlıklarca yapılıyor, yapılmaya çalışılıyor ve bundan sonra da daha hızlandırılacak. Özellikle ÇİM'ler bu yıl sonuna kadar ülke genelinde birçok ilde kurulmuş olacak ve bu kanunla da hukuki dayanağına kavuşmuş olacak.

Diğer yandan, mağdur hakları kanunu tasarısı üzerindeki çalışmalarımız son aşamaya geldi. Orada da 88 kalem üzerinde, 88 kalem içinde olan birtakım tedbirler ve haklar, yükümlülükler orada düzenlenecek efendim.

Diğer yandan, zaman aşımı meselesi efendim. Zaman aşımında şu an bu suçların... Eski kanuna göre zaman aşımı bu kanunda uzatıldı efendim, otuz yıla çıkarıldı, yirmi yıldan otuz yıla, uzamış zaman aşımları var.

Şimdi, bu suçların zaman aşımı uzun. Otuz yıl sonra böyle bir suç iddiasıyla gelmekle her zaman sonuç alınamayabilir, doğru sonuca ulaşılamaz. Zaten otuz yıla kadar bu soruşturmalar tamamlanır, biter. Kısa süreler değil bunlar. Bu noktada tabii biz yine notlarımızı aldık ama bu şekilde ben bilgilerinize arz etmek istiyorum efendim.

Diğer bir husus, efendim, erken evlilikler noktasında geldi ve bununla bağlı olarak Anayasa Mahkemesince iptal edilen, resmî nikâh yapılmadan dinî nikâh yapılması hususu efendim.

Erken evlilik, evlilik yaşı konusunda bilgi arz etmek istiyorum efendim. 18 yaşını tamamlayan herkes kendi iradesiyle evlenebilir. 18 yaşından gün almış, 18 yaşını tamamlamamış kişiler, çocuklar velisinin izniyle evlenebilir. 16 yaşını tamamlamış yani 17 yaşından gün almamış kişiler mahkeme kararıyla evlenebilir. Eskiden bu oranlar eski Medeni Kanun'da ve Ceza Kanunu'nda daha alttaydı. Medeni Kanun'la bu 17 yaşından gün alanlar mahkeme kararıyla evlenebilirler efendim, 18'inden gün alanlar velisinin izniyle evlenebilir. Evlenme yaşıyla Ceza Kanunu'nun ceza verme yaşı da farklıdır. 15 yaş sınırının 18 yaşa çekilmesi önerisi var. Medeni Kanun'a göre 17 yaşında mahkeme kararıyla evlenen birine biz 100'üncü maddeyi uygularsak bu, kanunlar arasında bir çelişki doğurur. Dolayısıyla o öneriye biz açıkçası katılmıyoruz efendim. Başka tedbirler erken evlilik noktasında tabii ki almıyor ancak şunu arz etmek istiyorum: Şu an erken evlilik 15 yaşını tamamlamamış mağdurlar bakımından esasen bir sorundur, 15 yaşını tamamlamışlar bakımından rızaen evliliklerde evlenemese bile en azından şikâyete bağlı bir suçtur; mahkemeler, cezai müeyyide, o noktada şikâyet olmadığı sürece savcılıklar devreye girmemektedir. 15 yaşını tamamlamamışsa zaten suçtur, en az on altı yıl ceza verilecek bir suçtur erken evlilikler. Yani düğünlü dernekli evlendiren aileler hem faille hem failin annesine babasına, mağdurun annesine babasına soruşturma açılmaktadır, aynı suçtan yargılanmaktadır. 15 yaşını tamamlamadıysa zaten kanunlar suç yapmak suretiyle on altı yıllık bir yaptırım öngörmüş. Dinî nikâh bakımından Anayasa Mahkemesi iptal etti. Niye? Din ve vicdan özgürlüğüne, özel hayatın gizliliğini ihlal ettiğinden. Ölçülü bir müeyyide olmadığını düşünüyor Anayasa Mahkemesi. 13'üncü maddedeki ölçülülük ilkesinden hareket etti, 24'teki din ve vicdan özgürlüğünden... Diyor ki: 2 kişi 18 yaşından büyük, rızaen cinsel ilişkiye girebiliyor, suç değil. Evlenmeden de birlikte yaşayabiliyor, suç değil. Evlenebilir de istedikleri şekilde, istedikleri zaman, istedikleri yerde, suç değil. Niye ben bu kişi hakkında resmî nikâh olmadan dinî nikâh yaptığından dolayı aşırı suç yapmak suretiyle, altı aylık bir suç yapmak suretiyle ceza verilmesini, kanun koyucunun bu şekilde bir ceza normu getirmesini -yeni Türk Ceza Kanunu'nda, 5237'de, 2005'te- Anayasa Mahkemesi ölçülü görmedi. Çocuklar bakımından zaten kendi müeyyideleri var; suç bakımından on altı yıllık bir müeyyide var, bu bunu koruyor zaten, çocuğu. O çocuğu evlendirmek dinî nikâhla da evlendirmek, 15 yaşından küçük çocuğu dinî nikâhla evlendirmek suçu hukuka uygun hâle getiriyor ki yine aynı cezayı alıyor fail; anne, baba. Dolayısıyla, zaten orada koruma var, yeterli diyor. Burada tekrar, bu şekilde, herkese hem yetişkinlere hem çocuklara uygulanan bu şekildeki bir müeyyidenin ölçülü olmadığı sonucuna vardı Anayasa Mahkemesi. Bu şekilde efendim.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Sayın Başkan, izninizle bir açıklama yapabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Benim söylediğime verilen bir cevap anladığım kadarıyla. Benim orada ifade ettiğim, Anayasa Mahkemesinin kararını eleştirmek değil, Anayasa Mahkemesinin kararıyla bir boşluk yaratıldığını söylüyoruz biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak. Sizin de söylediğiniz

gibi, 15 yaş altında evlendirilmiş bir çocuğun bu durumu ortaya çıktığında ebeveynlere ceza var, failin ebeveynine, mağdurun ebeveynine artı faile de ceza var. Yani o çocuğun günahı olmasa da ona da var mesela zorla evlendirilmede. Ancak, töreni gerçekleştiren kişiye verilen ceza kalkmış oldu. Bizim söylediğimiz şey, Anayasa Mahkemesinin kararının tamamen geri gelmesi değil, 15 yaş altında Medeni Kanun'a ve Ceza Kanunu'na uygun bir şekilde yeni bir düzenleme yapılması. Bahsettiğiniz gibi, ebeveyne varsa, çocuğa varsa veya evlenen yetişkin her kimse ona varsa, niye bu işlemi yapan kişiye yok? Onun düzeltilmesi gerektiği noktasında bizim fikrimiz.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET ÖKMEN – Anladım efendim.

O noktada Anayasa Mahkemesinin tabii bir şeyi yok, kararda bir şeyi yok o noktada. Notumuzu aldım efendim o noktada.

Diğer bir husus efendim.

BAŞKAN – Mehmet Bey, toparlayabilirsek...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET ÖKMEN – Hayhay efendim, hemen arz ediyorum kısaca.

“Ömür boyu çalışma yasağı getirilsin.” önerisi var efendim. Anayasa Mahkemesinin de bir iptali var, sürücü belgesinin ömür boyu geri alınması noktasında. Bu şekilde ömür boyu hak yoksunluğu getirmek Anayasa'nın temel hak ve özgürlükler kısmına aykırı diyor, Anayasa Mahkemesi orada iptal etti. Burada da aynı şekilde iptal eder endişesiyle orada, tasarıda beş yıllık bir süre öngörüldü, beş yıl süreyle çalışma yasağı var. Bu, tabii uzatılabilir, Adalet Komisyonu bu talebi, öneriyi değerlendirecektir mutlaka efendim. Notumuzu biz yine o şekilde aldık efendim.

Gerekçe yazma noktasına bir öneri getirildi. Ya, şu anda da zaten Anayasa gereği mahkeme kararının gerekçeli olması... Burada yapılmak istenen biraz daha hâkimlerin dikkatini çekmek ve Yargıtayın denetim yetkisini burada daha somutlaştırmak esasen. Yargıtay kararları incelerken bu noktada daha hassas davranılmasını ve bozması gerektiğinde bunu güçlendirmek, o yetkisini güçlendirmek amacıyla getirilen bir husus efendim.

Son bir husus: Kastrasyon meselesi efendim, bu bir hastalık mıdır değil midir, bu noktada da tabii bilim... Bu sizin uzmanlık alanınız efendim, açıkçası bizim çok söz söyleme hakkımız, yetkimiz yok bu noktada ama incelediğimiz eserlere göre hastalık olmadığını söyleyenler de var, “Hastalıktır.” diyen de var ki 2014 düzenlemesi bir tedavi olarak düzenlenmiştir, hastalık görülerek düzenlenmiştir. Tabii, çoğunluk görüşü hastalık olmadığını ama az da olsa, bu yüzde 2, yüzde 3 veya yüzde 1 oranında hastalık, pedofili ve benzeri çeşitlerinin olduğu, hastalık düzeyinde olduğu, bu nedenle de bu suç işleyen herkese otomatik uygulanacak, kanun gereği uygulanacak bir yaptırım, yaptırım demeyelim, bir tedbir, bir yükümlülük olarak öngörüldü. İnfaz hâkiminin vereceği karar sonrasında uygulanacak bir tedbir bu, yükümlülük. İnfaz hâkimi kuruldan rapor almak suretiyle verecek kararı. O kurulda uzmanlar olacak. O “uzman” ibaresi efendim bilerek yazıldı. Recep Akdağ Bakanımızla birlikte bu çalışmayı yaparken uzman görüşleri de alındı. Burada “hekim” de denebilirdi, “adli tıp” da denebilirdi ya da başka ama biz bunu “uzman”ı yönetmelikte açacağız. Niçin? Burada tek başına belki hekim de yetmeyebilir; pedagog, psikolog, çocuk gelişimci, başka sosyal çalışmacıya da ihtiyacımız olabilir. Bunu, bilimsel olarak hangi alanlarda uzman olacaksa yönetmeliğe yazacağız efendim. Orada, kanunda kendimizi bağlamak istemedik esasen. Yazarız, orada yönetmelik de kanuna bağlı olarak onu sınırlamış olur ve yarın kötü uygulama ya da yanlış sonuçlar almayalım diye “uzman” dedik. Yönetmelikte uzmanların

kim olacağını, kaç kişiden olacağını belirleyeceğiz ve gerektiğinde yönetmeliği değiştirmek daha kolay olduğu için, orada adım atma imkânı ve elimizin geniş olması hasebiyle bu şekilde “uzman” dedik ama tek başına hekim yetmeyeceğini uzmanlar bize burada çalışma yaparken söylediler efendim.

Dört yılda 24 vakada kastrasyon kararı verildi hekim raporu üzerine. 24 vakanın hiçbiri uygulanmadı efendim. Burada tabii Danıştayın da yürütmeyi durdurma kararı vardı, onun da etkisi oldu. Tabii bu kanun geçerse tensiplerinizle, takdirlerinizle...

BAŞKAN – Danıştay “Yönetmelikle değil, kanunla yapın.” diye...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET ÖKMEN – O yönü de var efendim. Hem o yönü var hem orada belli yönüyle yönetmeliğin kanuna aykırı olduğunu... Yani yürütmeyi durdurmaman kısmıyla aslında bugün uygulanabilir ama esasen kanunla daha güçlü ve uygulanabilir bir hâle dönüşecek.

Benim arz edeceğim hususlar bunlar efendim.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Ökmen.

Sayın Hüner, kısaca sizden de bir açıklama alalım.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SELAHATTİN GÜVEN – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü olarak aldığım notlarda daha çok -hani birçok cevap verildi- ben kısaca birkaç hususa değinmek istiyorum.

Birincisi bu yayın yasağıyla ilgili... Aslında bizim burada neyi murat ettiğimizi, hani çalışırken tartışırken Komisyon olarak orada neyi murat ettiğimizi arz etmek isterim. Yani ben bir vaka üzerinde size aktarayım. Bir ilimizde bir çocuğun istismara uğradığına annesi inanıyor ve kişinin aslında cezalandırılması gerektiğini düşünüyor ve suç duyurusunda bulunmak istiyor ama öbür taraftan bunun –medyadan- bir şekilde gizliliğinin sağlanamayacağı gerekçesiyle bunu yapmak istemediklerini ifade ettiler. Uzun süre uğraşmamız sonucunda başka bir ilde ÇİM’e götürmek suretiyle bu işi çözmeye çalıştık. Burada aslında insanların bir şekilde kendi çocuklarını koruma adına, suç mağduru olsa bile çocuklarının ifşa olmamasına gayret ettiğini, suçu bu şekilde örtbas etme yoluna gidebildiklerini görüyoruz. Bu yayın yasağı aslında bir şekilde bu gizliliğin korunmasını da sağlayacak.

Bir diğer husus da aslında çocuklarımız ikincil şekilde örseleniyorlar yani medya yoluyla gündem yapıldığında, okula gittiklerinde ya da mahallelerinde başka şekillerde o çocukların ikincil şekilde yaralanmalarına sebep olduğunu görüyoruz.

Bir diğer husus da aslında mağdur çocuklar üzerinden değil, bizim 23 milyon diğer çocuğumuzla ilgili. Bu çocukların medyada gördükleri haberler üzerinden çok ciddi korktuklarını görüyoruz. Bununla ilgili de bir vaka arz etmek isterim. Yani bir çocuğumuz ÇİM’e geldi. Bu çocuk da gördüğümüz kadarıyla bir gün korku filmi izlemiş ve korkmuş, 10-12 yaşlarında bir çocuk. Annesi babası uyurken gidip onların yanında o da uyumuş. Babası ters döndüğünde eli özel yerine deymiş ve sonra babasının o an horladığı ifadelerde gözüküyor. Geri dönüyor yani bir iki dakika sonra babasının başka bir yönde uyuduğunu, devam ettiğini görüyor ama bu çocuk bir yıl boyunca -aslında medyadaki haberler üzerinden- o kadar korkmuş ki yani babasının bir sapık olduğunu düşünüyor ve babasına ciddi bir korkuyla yaklaşıyor. Biz aslında bir taraftan da diğer çocuklarımızın, 23 milyon çocuğun da bu tarz haberlerden nasıl etkilendiğini de göz önüne almak durumundayız çünkü çocukların kendi yakınından,

en yakınlarından diğerlerine doğru bir korkuyla baktıklarını da görebiliyoruz. Biraz gayesi ve sebebi buydu. Tabii ki ifade özgürlüğü bir demokrasi için vazgeçilmez bir unsurdur. Bu konuda yani bizim gayemiz, en azından Komisyonunda yaptığımız tartışmada esasında bu üç sebebe dayalıydı.

Bir diğer husus ASPB personelimizle ilgili. ASPB personelimiz aslında alanda çalışmalar yaparken –şu an 3 bin personelimiz var- yani elbette ki belli anketleri yapıyorlar Sayın Vekilim ama aynı zamanda gözlem de yapıyorlar. Bu gözlemi yaparlarken de arkadaşlarımızın meslek gruplarına baktığımız zaman çocuk gelişimci olduklarını, PDR mezunu, psikoloji mezunu, sosyolog olduklarını ve sosyal hizmet uzmanı olduklarını görüyoruz ve bu kapsamda aslında yani üniversitelerin dört yıllık bölümlerini ve özel, doğrudan çocukla ilgilenebilecek ya da toplumsal sorunları anlama kabiliyeti daha yüksek olabileceği değerlendirilen bölümler ama tabii eksikler söz konusu. Bununla ilgili de hizmet içi eğitimleri sürekli yoğun bir şekilde yürütüyoruz, eksiklerimizi gidermeye gayret ediyoruz.

Erken yaşta evliliklerle ilgili, tabii erken yaşta evliliğin çok ciddi anlamda eğitimle ters orantılı olduğunu görüyoruz. Yani kız çocuklarının eğitimi artırdığımız oranda bir şekilde erken evliliklerin de azaldığını görüyoruz. Şu an yani bizdeki veriler üzerinden baktığımızda 2002 yılında yüzde 7,3 iken 2016’da bu 4,6’ya düşmüş durumda erken evlilikler noktasında ama tabii ki bazı illerimizde ciddi anlamda fazla. 8 il için özel bir çalışma yürütüyor Kadının Statüsü Genel Müdürlüğümüz. Bu kapsamda da biz erken evlilikleri minimize etmeye hatta bitirmeye gayret ediyoruz. Bunu da arz etmek isterim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Atıcı, söz mü istediniz?

Kısaca, buyurun.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkan, sizin uyarınızla tekrar bilgilerimizi güncelleyeyim diye bir baktım. Kastrasyon ve hadım eş anlamlı olarak kullanılıyor birçok yerde. Tabii, Osmanlı dönemindeki kastrasyon farklı. Tarihteki kastrasyon cerrahi kastrasyon olarak geliyor, sizin Hükümetinizin sözcüleri de “kimyasal hadım” kelimesini ya da deyimini çok sık kullanmışlar.

BAŞKAN – Ben Sayın Bozdağ’la konuştum, onu sehven söylediğini ifade etti.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Yani şeyde de ciddi kaynaklara baktığınız zaman aynı, eş anlamlı olarak birinin kimyasal, birinin cerrahi hatta daha farklı yöntemler olduğunu da gördüm. Tabii, yani iddiam yok ama sonuçta aynı anlamda, eş anlamlı olarak kullanıldığını gördüm.

Son olarak da erken seçim hayırlı olsun ülkemize. Cin şişeden çıktı, bir daha geri girmez. Umarım olağanüstü hâl ayıbyıla erken seçime gitmeyiz, bu ayıbyı bir an önce kaldırırız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, buyurun.

BEHÇET YILDIRIM (Adıyaman) – Teşekkürler Başkanım.

Az önce söylediğim şey çok önemliydi, somut bir örnekle desteklemek istiyorum.

Geçen Antep’te adliyeye gittim, çocuk mahkemesinin olduğu bölüm resmen yol geçen hanı gibiydi. Yani büyük büyük adliye sarayları yapıyoruz, hatta cezaevi kampüsleri yapıyoruz ama çocuklara özel bir yer olsun ki böyle mağduriyetlerde rahatlıkla, kimsenin duymayacağı şekilde aile kendi hakkını arayabilin, mahkemeye gidebilesin. O yolgeçen hanı şeklinde olan çocuk mahkemesine, ben mağdur olsam kendim uğramak istemem. Yani o çocuk mahkemelerinin izolasyonu ve başka bir yerde olması son derece önemlidir diye düşünüyorum. Mutlaka bu konuda da bir şeylerin yapılması gerekiyor diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Sözleriniz kayıtlara geçti Sayın Yıldırım.

Değerli arkadaşlar, başka söz isteyen? Yok.

Çok teşekkür ediyorum, çok verimli bir görüşme oldu. Hem Komisyon üyesi olsun olmasın değerli milletvekillerimize hem de değerli Bakanlık yetkililerimize çok teşekkür ediyorum.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkanım, muhalif olarak değil de yol gösterici olarak birkaç cümle bir şey yazmak isteriz.

BAŞKAN – Tabii, ben onu hemen söyleyeceğim Sayın Atıcı.

Şimdi, tali Komisyon olduğumuz için maddelere geçmeyeceğiz.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Tasarı kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun.

Değerli arkadaşlar, “muhalefet şerhi” demek istemiyorum, yönlendirici açıklamalar için, katkı şerhi için yarın 12.00’ye kadar...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Perşembe günü...

BAŞKAN – Şöyle yalnız: Perşembe günü Adalet Komisyonu gündemine almış, onun için yarın şerhi vermemiz lazım.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – O zaman, yarın 17.00’e kadar yapalım.

BAŞKAN – Yarın 12.00 demiştik, 14.00 mü yapalım onu?

AYTUĞ ATICI (Mersin) – 17.00 yapalım bence.

BAŞKAN – Yalnız, Sayın Atıcı...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Tamam, nasıl isterseniz öyle yapın, sorun değil.

BAŞKAN – Yarın 14.00’e kadar katkı şerhlerini istiyoruz.

Katkılarınız için çok teşekkür ediyorum.

Oturumu kapatıyorum

Kapanma Saati: 12.42

